

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI KOZLÓNY.

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda. id equidem probamus Eibenter. (Az általatok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.)

XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak. 1895. márc. 6-án.

Megjelen hetenkint 3-szor: hétfőn s szombaton este és csütörtökön délelőtt. Készen nem adnak vissza.	Előfizethet a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, szt.-István-tér 1.	Felelős szerkesztő: BONITZ FERENC. Kiadótulajdonos: MILLER JÓZSEF.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 6 ft — kr. Félévre . . . 3 ft — kr. Negyedévre . . . 1 ft 50 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 30 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr Nyilttér sorokat 50 kr. Többszöri hirdetéseknek engedmény
---	--	---	--	--

Az állam a szocializmus utján.

(z) Még okt. 5-ét írunk, az új, boldog érának csak ötödik napját éljük s máris hull a gyümölcse az új egyházpolitikai törvényeknek. Az új érának első napjain előforduló keresztelési s temetési ténykedéseknél már mutatkozik, a stolaris járandóságok megtagadása iránti hajlam. Sőt szept. hó utolsó napjain kötött házasságoknál is egyik másik fél csak immel-ámmal fizette a stola-illetményt. És az adókkal a végsőkig terhelt népnél nem is lehet csodálni, ha ott, ahol arra alkalom nyílik, iparkodik magát kivonni valamely fizetés terhe alól. Erre az állam adott alkalmat; occasio facit furem, miért ne élne vele az amurgy is nyomorító helyzetet nyögő nép?

Méltó a munkás az ő bérére. Gondoskodott róla az állam az egyházpolitikai törvényekkel, hogy a munkáscselédeknek, napszámosoknak biztosítottabb az illetménye az 1876. XIII. tc. értelmében, mint a lelkészeké. E törvény értelmében a munkaadó és a munkásközi viszony szigorúan meg van állapítva s bármelyik vétlen is e szabványok ellen, az még birsággal is sújtatik.

A lelkészek, kik ténykedéseikkel a nép vallási szükségleteit hivatvák kielégíteni, illetményeiket e ténykedések címén ezentul nem szorgalmazhatják, mert fizetni vonakodó hivatást ezel vallási gyakorlataik teljesítésétől riasztanak el. Hisz készített hivatásunk az állam kibuvót a kötelesek alól, midőn a polgári házasság s anyakönyvezés mellett közönyösnek tüntette föl az egyházi házasságot, temetést s a keresztiséget.

Eddig az állam a visitatio canonicákat jogérvényes kétoldalú szerződéseknek ismerte el s kívánta mindenki által elismertetni. Most a stola-illetményekre nézve, ha nem is jogerejét, de alapjait hatalmasan megindította az egyházpolitikai törvények által.

Nos e kánoni látogatások megállapították a papi ténykedésekért az illetményeket s az állam szükségese-

tén hatósági közbenjöttével végrehajtás utján is hozzá juttatta a panaszos lelkészt ez illetményeihez. Most ott lehet írott malasztként a kánoni vitációban a megállapított stola, ki fogja utját állani annak, hogy ezentul ne fizetessék? A hivek vallásos buzgósága? Lesz, ahol ez a meglazított kötelességérzetet nem enged elaludni; de a végsőkig fölszigazott adóterhek mellett ki ne használná fel az alkalmat valamely fizetési tehertől való szabadulásra. . . ?

Ha valaki a szerződésileg egymás iránt kötelezettségben állók egyikét-másikát kötelezettsége megtagadására nógatja, az odartozik a szocialisták táborába, mert a fenálló jogrend ellen lázít. Vajjon az állam nem lép-e e kategóriába, midőn illuzóriussá tesz egy szerződészerűleg megállapított kötelezettséget? Nem nehéz a népben a nemfizetés utáni kedvet s vágyat fölkelteni. S aki ezt teszi, az megindítja a szocialis iránzatot vagy a megindítottnak lendületet kölcsönöz; és ehhez még csak az kell, hogy az egyházi vagyon szekularizációját emleghessék — amint a hűségesek kormánylapok azt már tették — s amint a szocializmus csiráit magában ápoló nép már könnyen észreveszi, hogy az állam az egyházvagyont elkobzása gondolatától terhes, és kész a szocializmus ünnepélyes fölvonulása állami pártfogás mellett.

Most még csak a stola-jövedelem-től esik el a lelkési kar; de nem sokára elesik majd a többtől is.

Tudva levő dolog, hogy a legtöbb helyen a házaspárok szerint párbér van megállapítva a fizetésére a lelkészeknek. És már eddig is a ki a párbér fizetésétől szabadulni akart, nem lépett házasságra, vad házasságban élt. Most nyitva az ut a párbér alóli kiszabadulásra; mert egyházilag nem kötni házasságot: ide vezet.

Azt mondhatja valaki, hogy kánoni vitációban megállapított párbér fizetését az állam ezentul is szorgalmazhatja még végrehajtás utján is a polgárilag egybekeltekől, azonban az egyház párbér-címén ily fizetést lelkészeinek nem engedhet elfogadni, mert ha a párbér fizetésének házasság

ság az alapja, nem veheti ily alapul a csupán polgárilag való egybekelést, ezzel ugyanis azt törvényes házasságnak nyilvánítaná, amit megmásíthatlan elvei szerint csak ágyasságnak szabad tekintenie. S így erkölcsileg lehetetlenné lesz téve a lelkészek ily esetekben a vizitaliter megállapított járandóságát követelni.

Ez annyit jelent, mint eddig szerződésileg biztosított jövődelmű egész osztály alól kirántani a gyékényt; ez egy szocialista aktus a javából.

Ez a gyönyörűséges mása annak az eljárásnak, melylyel kedveznek mindennek: a mozgó tőkének, nagy iparnak s a t. csak a földbirtokosnak nem szolgáltatók ki csak legalább az igazságot és lesz a földbirtokos földönfutó, a pénz embere pedig fölfuvalkodó; és szabad a vásár a szédelőgöknök s az iparlovagoknak, a földbirtokosok pedig nyomorognak.

Úgy látszik, hogy az állam egész osztályokat tönkre akar tenni, csak azért, mert ezek mindenhatósága meg-alapításában utját állják, és ellenkezőleg azokat az osztályokat dédelgeti, melyek szekere kerekét folyton kengetni segítik.

Vagy talán az állam vallás dolgában az egyszerű társulás jogát akarja-e elismerni? S amint minden szövetkezet alapszabályai értelmében fizeti tisztviselőit, úgy a vallási társulatok is fizessék lelkészeiket, amíg jónak látják és amint egyes szövetkezetek elvesztve létjogosultságukat, föloszlanak, úgy a vallási társulatok is alakulnak, feloszlanak, létrejönnek és kimulnak. Gyönyörű perspektíva a jövő évezredbe! Méltó rendszer lenne ez a mozgó tőke uralmának rendszere mellett. Tehát a második évezredet is Kupa, Vatha, Gyula-féle pogányság-visszaállítási kísérleteivel kezdje meg a magyar?

De ha így kezdí is meg, él ben-nünk a hit, hogy amint a néhány éves kereszténység legyőzte a föld-éledni törekvő pogányságot, úgy az ezredéves kereszténység még inkább le fogja verni az ujkori pogányság kisértő szellemét.

Kell kulturharc?

(b. f.) A „Magyar Hírlap“-nak telegrafják Alsó-Kubinból, hogy Turdossin és Tresztana árvamegyei községekben a nép formálisan fellázadt az anyakönyvvezetők ellen. Berontott a hivatalos helyiségekbe, kidobta onnan az anyakönyvvezetőket és és utánuk hajigálta a szétépett anyakönyveket. A népet az idézett lap szerint két káplán ösztönözte a sajnálatos tettekre, a kik ellen nyomban megindították a törvényes eljárást.

A „Magyar Ujság“ jelentése szerint az árvamegyei Vesztele községben a nép nem eresztette az anyakönyvvezetőt hivatalos helyiségébe, úgy, hogy karhatalomhoz kellett folyamodni.

Ugyan ezen lap szerint Urvölgyön a községben két helyen is kifüggesztett kihirdetési táblákat ellopták és a hirdetőseket leszaggatták.

A „Magyar Állam“-nak írják, hogy Óhegyen ellopta a nép a kihirdetési táblákat és összetépte a kihirdetőseket.

Darnón, mint ugyanezen lap írja, a bíró nem engedte meg, hogy a hirdetési táblát az ő háza falára kifüggeszessék. Midőn pedig a jegyző ezt szigorúan megkövetelte, a bíró kijelentette, hogy inkább leteszi a bírói pálcát, de az ő háza falára az a tábla nem jön. Így került aztán a tábla egyelőre az udvaron levő zsákok mellé.

Nagy-Maroson az történt a „Budapesti Hírlap“ és a „Hazánk“ egybehangzó jelentése szerint, hogy a zsidó Scheibner Jakab hontmegyei virilista (nem, mint a multkor tévesen jeleztük, jegyző) hivatalosan, a zsidók nevében követelte a község tanácsától, hogy a tanácssteremben levő feszületet távolítsák el onnan, mert e teremben okt. 1-től kezdve különböző felekezetekhez tartozó párok fognak egybekelni. Ha pedig nem teszik el a feszületet, ő ez iránt lépéseket fog tenni a főispánnál, sőt ha kell, még a kormánynál is, de a feszületet ő és

hítsorsosai a község házában nem tűrik tovább. Kiegyesítésül a lapunk esütörtöki számában erről közöltékhez, még ezeket adjuk a „H-k“ nyomán:

— Talán a király koronájáról is le akarná törni a keresztet? Kérdezte egy előjáró Scheibnertől, a ki gúnyosan mosolyogva hallgatta végig a fejére zuduló szitkokat. Miután pedig Scheibner megmenekült a nép dühe elől, a tömeg felkérte a bírót, adja tudomására a Nagymaroson lakó zsidóknak: ha még egy ilyen eset fordul elő, egy határnapot fognak kitűzni és felszólítják az egész zsidóságot, hogy akkorra hagyják el a községet, mert különben erőszakkal fogják őket kiűzni.

Versceen az első polgári házasság megkötése alkalmával a zsidó hitközség tagjai mind feltett kalappal léptek az anyakönyvvezető helyiségébe. A keresztény község zajos: „Le a kalappal! Ez nem zsidó!“ kiáltásokkal fogadta őket és csak a jelen volt főispán közbelépésének köszönhetően a zsidók, hogy magukviselőte nem vont maga után komolyabb következményeket.

A „Magyar Állam“ jelentése szerint a zsidók nagy deputációt készítenek a királyhoz monesztetni, felkérni a felséget, hogy a zsidókat ne kötelezzék az egyházipolitikai eddig szentesített törvények.

A „Debreceni Protestáns Lapok“ legutóbbi száma pedig azt indítványozza, jelentse ki az állam, hogy a róm. kath. és gör. kel. egyházilag kötött házasságok feleslegesek, mert az új törvény szerint amugy is érvénytelenek.

..... Ime egy csomó adat az új korszak első napjaiból. Nem szedettünk ezen adatokból semmit feltűnőbb betűkkel, hadd itéljék meg maguk olvasóink, mily szörnyű csalásnak estek áldozatul Magyarország bármily felekezeten levő hívő keresztényei, midőn a kormány, a szabadelvű párt és a zsidó sajtó váltig azt bizonyítgatja, hogy az egyházipolitikai törvények nem ártanak a

vallásnak, a kereszténységnek és különösen nem ártanak a kath. egyháznak. Hadd itéljék meg olvasóink, mily szörnyű csalásnak estek áldozatul, midőn váltig azt hangoztatják a liberális táborban, hogy október elsejével véget értek a felekezeti villongások s hogy ezen napon ismét helyre állott a vallási béke. Hadd lássák olvasóink, mily szörnyű kelepőcse esalattak Magyarország katolikusai akkor, midőn a liberális tábor azzal bízta őket, hogy az állam az egyházipolitikát nem kívánja folytatni. Hadd lássák, mily hatalomra juttatta a egyházipolitika a zsidókat, hadd lássák, mily engesztelhetetlen gyűlölet a katolikus egyház ellen vezéreltetteikben a protestáns felekezetek vezetőelemeit.....

Valóban, mi katolikusok a szó legretentőbb értelmében teljesítettük Vaszary Kolos biboros hercegprímás szavát: *Pax*. Védekezünk ugyan a keresztény ellenes törvények ellen, de védekezünk ellenök törvényes alapon és az alkotmány keretein belül. Mindvégig tisztességes fegyverekkel harcoltunk, soha szem elől tévesztve sem a hazafiságot, sem a loyaltást, sem a méltányosságot. Védjük a magunkat és nem támadtuk a másót. Védjük az oltárt és elmentünk *usque ad aram!*

És ime, mi az eredmény? Hova jutottunk?

A liberális lapok kósza hírek alapján hecckáplánokról írnak, a kik ellen megindítják a bűnvádi eljárást, mert állítólag a törvény ellen izgatták a népet. Mert hiszen hogy egy történetek volna a dolgok Turdossinban és Trsztenán, a mint a „Magyar Hírlap“ elbádja, az még nincsen bebizonyítva. Igen, de mi történik a nagy-marosai zsidókkal, a kik el akarják távolítani a község terméből a keresztet? A kik lábbal szeretnék taposni a kereszténység, a civilizáció jelvényét, a kik le szeretnék útni Szent-István koronájáról a keresztet? A kik a büntető törvénykönyv ellen vétettek, — midőn üldöznek egy bevett

TÁRCA.

KINEK KELL?

— A „Fejérmegyei Napló“ eredeti tárcája. —

Kinek is van hát szüksége a polgári házasság és állami anyakönyvvezetésre?

Ez a kérdés ma igen helyén van és a felelet rá igazán fején találja a szöveget.

De mindennek előtt nyájias olvasó engedj egy pár kérdést intézni hozzád.

Gondolod-e, hogy manapság van még becsületes ember? Hiszed-e, hogy van lelkiismeret? És van még előtéd hittele a becsületszónak.....?

Ha igen, úgy olvasd végig a következő sorokat, de ha talán magadról tudod azt, hogy a fentebbi három kérdésre nemmel felelelhetsz — úgy ne olvasd el!.....

Tebát keresztény lelkiismeretemre és magyar becsület szavamra állítom, hogy amit itt el mondok, az egy betűig igaz.

Dunaföldvár Tolnamegyének egyik legnépesebb. — mig a ki költözökös ily nagy mérveket nem öltött, s pár ezer lélekszámmal nem fogott, — a megyének legnagyobb városa volt. A Duna mellett feküdvén, a kereskedelemre igen alkalmas hely, és így természetes dolog, hogy jelentékeny számu zsidósággal lett megáldva.

Mikor már a polgári házasság és az állami anyakönyvvezetés már-már a küszöbön áll, a napokban egy fiatal zsidó pár sétálgatott előttem jó darabig, a zsidó hölgy —

meg kell vallani, egyike a város legműveltebb zsidó nőinek, a férfi szinte egy meglehetősen tekintélyes zsidó család sarja s házasulandó fiatal ember.

A hölgy éppen jó gunyos hangon macerálta a fiút, hogy a polgári házasság beálltával majd csak azt veszi észre, hogy valami élelmes keresztény lovag elüti a kezéről a Goldberger Raginát, ha nem igyekszik megelőzni ideje korán.....

— Nem baj! Mondja a fiatal zsidó nagy flegmával, ha olyan, hogy a keresztény is jó neki, akkor nem veszitek vele semmit, ha nem lesz is az enyém, de ha talán érdeke parancsolja és annak engedne az ősi hagyományokhoz híven teljesíti köteleességét és saját haszna mellett az ősi vallásunk is hódít egy keresztényt, vagy még jobban fogom becsülni, mint az előtt.....

— De hát ön is csak meg fog nőszülni maholnap — esik szavába a Szálka, s reméljen ha így fogja fel a dolgot, ön is érdekből fog elvenni egy gazdag keresztény leányt..... nem de?.....

— Hígyje meg kegyed, őszintén mondom azt, hogy én nem fogok megőszülni az új éra alatt.

— No no, csak nem egy újabb kiadásu coelibatus akar lenni ebből!?

— Éppen nem, de mig ez a hires törvény megbukik, azt én kitudom várni.....

..... Ez egy pár művelt zsidó párbeszéde. Veinberger bácsi ócska vasakkal és ócska ruhákkal kereskedik. Van neki egy

meglehetősen csinos férjhez menendő leánya. Egy kezdő fiatal üvegkereskedő — keresztény ember — hozza neki a levelet, de a táti kívül tette már a szűrét egyszer, kinyilatkoztatva, hogy mig ő él, a Julesa bizony nem lesz egy keresztény felesége. Az öreg megvallotta előttem nagy nehezen, hogy még szem közt, hogy a tilalom óta a fiatalok csak néha-néha jönnek össze esténként a nagytemplom előtti kereszt háta megett, s így fél az öreg, hogy az apa hitét készül megtagadni leánya.

Ennek borsodszik a háta a polgári házasságtól.

..... Ügyvéd a veje, maga egyike a város nagykereskedőinek, higgadt gondolkozásu ember levén, fia tanításai alkalmával kérdem tőle egyszer:

— Ugyan Veisz ur mondja csak, hogy mi haragszunk-e jobban az állami anyakönyvvezetésért, vagy önök?.....

— Hát esupán csak önök..... volt a felelet.

— Hogyan?! Hát az önök-vallási szokásait nem sérti az új törvény?.....

— Bah! Minekünk lesz elegendő eszünk, hogy azt ki játszszuk.....

Nem nagyon hízelgő ugyan reánk keresztényekre ez utóbbi nyilatkozat, de hát igazat kell mondanom, mert becsületesemre fogadtam.

Az előtt Gansl nére hallgatott, most 50 kr. ára magyar névvel új polgár lett: Ludassy.....

felekezeti, a kath. vallást? Hol van itt a hatóság? Hol van itt a kormány? Így tisztelt a kormány Magyarország 15 millió polgárának vallását, a felköt, a megkoronázott király vallását?

A kormányhoz közel álló „Pesti Hirlap” a szekularizációval fenyegetőzik, a debreceni kálomista lap pedig a kath. egyházi házasságkötés egyszerű eltörlését követeli. Hát néz ki az egyházpolitika vége? Így néz ki a vallási béke? Így néz ki a katolikusok pacifikációja?

Kell béke? Mi katolikusok megadhatjuk ezt az országnak, ha a kormány felhagy üldözésünkkel, ha visszavonja a hitünket sértő törvényeket és ha szigorúan lép fel mindazok ellen, a kik a katolikus vallást inzultálják.

Kell háború? Kell kulturharc? Mi katolikusok nem riadunk vissza tőle! Figyelmeztetjük a liberálisokat, ne feszítsék meg még jobban a húr, és figyelmeztetjük különösen a zsidókat: ne éljenek vissza türelmünkkel. Ne ébresszék fel az amugy is lappangó antiszemitizmust, mert különben baj lesz!

Vonjuk le a konzekvenciákat.

Tökéletesen igaza van Scheibner urnak, a ki azt követelte, hogy távolítsák el a fészületet abból a teremből, a melyet a liberális kormánykötés következtében polgári ceremóniákra rendeztek be. Az ő eljárása logikus és következetes. Azon sem csodálkozunk volna, ha Nagy-Maros összes liberálisai összeállanak, feliratot szerkesztenek az országgyűléshez, a melyben követelik, hogy mindazon helyekről és mindazon dolgokról, a melyek a közt illetik, töröltesse le és romboltassanak el a felekezeti szimbólumok. Mert ha szigorúan következtetések akarunk lenni a liberális reformokhoz, különösen pedig ahhoz a szellemhez, a melylyel azokat a kormány hirdette sajtójában és brosjáiban s a melyekkel azokat az életbe át akarja ültetni: akkor le kell a kormány-nak vonnia a következtetéseket. És pedig indítványoznia kell a következő törvényjavaslatokat: Indítványoznia kell az uralkodónak, hogy a koronázási jelvényeket mint közjogi jellegű tárgyakat szüntesse be, de a koronáról a keresztet minden esetre törsse

Kedves jó fiainak, úgy hogy ha kezet fogsz velük, ijedten nézed meg ujjaidat, hogy meg vannak-e . . . Ezeknek a derék honpolgároknak még nem elég a polgári házasság és az állami anyakönyvvezés, már most csak azt kívánják, hogy a katolikusok ne járjanak bucsukra, vagy kereszt szentelésre proecesszióval, mert az ilyen ostobaság miatt az ő üzletükbe nagyon be megy a por . . . Persze a többi — kissé becstelenebb bolton, — be teszi a bolt ajtót, míg a körmenet elvonul, de csak meg tiltják ezt egyszerűen, mint a harangozást, mert az ő fülüket igen sérti a sok „kolompálás”.

Nem-e a látónki eső buzdítja e nemes fajt!

Mert a polgári házasság és az állami anyakönyvvezés ezeknek még kevés, s nem tetszik nekik

Hát most mondja meg valaki, kinek is kell hát a polgári házasság és az állami anyakönyvvezés . . . ?

A jóra való kereszténynek nem, a jóra való zsidónak sem kell . . . Hát bizonyosan csak olyanoknak, a ki se kereszténynek, se zsidónak nem jó. Pedig hát ilyen is van elég, az Isten akár hova tegye s az ilyenektől jobban kell óvakodni mint a pestistől. De hát terem a bolond, ha nem votik is! . . .

T. J.

le mikamarabb; a törvényeszek tanácsterméből, mint a melyekben nem keresztények pörös dolgai elintéztetnek, a keresztet tüntesse el; az esküt fesszák meg felekezeti jellegű és szerkeszenek egy polgári eskümintát, mert abszurdum az, hogy az állam törvénykezésénél felekezeti esküforma létezzék; a nyilvános helyeken: utakon, hidakon, erdőkben és helyiségek közt még ma is létező szent képeket és szobrokat rombolják le, mert e helyeken nem keresztények is megfordulnak s e dolgok eddig is csak a butaságot terjesztették. Ha a vándorló mesterlegény eddig farszót utjában a kereszt mellett pihent meg és sanyaru sorsában attól kért és kapott is lelki vigasztalást: ezontul ugyan e helyeken az állam építsen pihenő helyeket. A millenium, mint állami ünnep, a mely minden honpolgárnak egyformán is ünnepe: úgy rendeztesse, hogy ott senki felekezeti érzékenysége ne sértsesse, a régi Árpád- királyoknál a „szent” jelző mint felesleges, maradjon el.

A körmenetek, mint a nem keresztényeket megbotránkozató nyilvános ceremóniák szüntettesse be; az utcákon a forgalmat és csendet háborító egyházi éneklés tiltassék rendőrileg be. A halottak eltakarításánál az egyházi szertartás szorítottassék az illető magánlakására, azontul a pap ne kísérelje egyházi köntösebe a koporsót s a keresztet ne burcolják nyilvánosan az utcákon, a hol nem keresztények is megfordulhatnak.

A hadügyminiszterium utasítsassék, hogy ez irányban módosításokat léptessen életbe. Így az egyes alkalmakkor mondani szokott tábori misézést szüntesse be, vagy a nem keresztények szertartása szerint is tartasson istentiszteletet. Mondassék végül ki, hogy az uralkodó bármely vallású lehet, vagy hogy koronázása után egyik vallásfelekezethez se tartozhassék. Hasonló álljon a nyilvánosan exponált állású közhivatalnokokra nézve is, mint a miniszterekre, bírói karra, közigazgatási főnökökre stb.

Ha a kormány következetes akar lenni akciójához, akkor mindezeket a kérdéseket legott tanulmányoztassa, foglalja intézkedéseit rendeletekbe. Az országgyűlés elé egy sem tartoznak e dolgok, mert a már elfogadott törvényekből következnek s azok kereteitől egy csöppöt sem térnek el. Az egész csupán a liberális törvények következtetés és szigorú végrehajtása. És Magyarország az egész világnak példát fog statuálni, miként kell egy modern államot liberális szellemben reformálni.

N. U.

A választó polgárok figyelmébe!

Azon választó joggal bíró polgártársaink, a kik a jövő évi választó listáimokból törvényellenesen kihagyatván, ez ellen reklamáltak, s a kiknek reklamációját az illető központi választmányok elutasították, ezen elutasító határozat ellen bezárólag okt. 9-ig adhatják be az illető központi választmányok elnökeinek a Kuriahoz intézendő fellebbezéseiket. Hogy a fellebbezés szerkesztése tekintetében a jogaikban megsértett választóknak, vagy azoknak, a kik ily választók érdekében fellebbeznek, fennakadásuk ne legyen, ide igtatunk egy mintát, melynek felhasználásával a fellebbezés az adott viszonyok tekintetbe vételével könnyen megszerkeszthető:

Nagyméltóságu kir. Kuria!

Y. megye (város) központi választmányának f. évi sz. alatt hozott azt a határozatát, melylyel N. N., N. N., N. N. választóknak a községben összeállított országgyűlési képviselőválasztók jegyzékébe való felvétele iránti felszólalásom(unk)mal elutasítottam(unk), ezenel fellebbezéssel támadom(juk) meg.

A alatt (vagy: A felszólaláshoz) csatolt adókönyvről, továbbá a 2 . . . , 3 . . . , 4 . . . stb. alatt csatolt (felszólalásunkhoz mellékelt) kataszteri birtokiv másolatokkal, (összesítéssel) és a mennyiben tulajdonjoguk kétségbevonatott, az 5 . . . alatti telekkönyvi kivonattal igazolom(juk), hogy a nevezett választók N. községben urbéri értelemben vett 1/4 telekkel bírnak (vagy: annyi földadót fizetnek, a mennyi N. községben a 2 . . . alatti összesítésből kitetszőleg a legkevésbé megadóztatott urbéri értelemben vett 1/4 telek után fizetetik.) Sem az összeíró küldetés, sem a szp. választ-

mány nem volt jogosítva az 1836: V. tc. alapján N. községet illetőleg eddig x kat. hold és x négyzetből álló egy negyed teleknél nagyobb terület-mérvet megállapítani s a választói jog gyakorlására nézve, (nem volt jogosítva írt x km-nál magasabb adócenzust megállapítani), mint a mennyit a legkevésbé megadóztatott egy negyed telek e községben fizet s így ebbeli megállapításuk törvénytelen.

Megjegyezvén, hogy felszólalásom(unk)hoz a következő okmányok voltak csatolva, kérem(jük) ennélfogva a nm. kir. Kuria, hogy N. megye központi választmánya f. évi sz. határozatának megválasztásával, N. N., N. N., N. N. (névszerint felsorolandó valamennyi) községi lakosoknak N. megye, N. községe 1896-ra érvényes országgyűlési képviselő választóinak jegyzékébe leendő felvételét elrendelni méltóztatnék.

Tisztelettel

N. N.

Felkérjük mindazokat, kiknek választói joga konfiskáltatott, illetőleg azokat, kik ezen jogszórem orvoslása céljából a Kuriahoz fellebbezéssel kívánunk élni, hogy fellebbezésüket kellőleg felszerelve mielőbb nyújtsák be az illető központi választmányánál.

BELFÖLD.

— Néppárti gyűlés Tatán. A Tatán rendezendő néppárti gyűlés előkészületei céljából holnap, vasárnap Tatán értekezlet lesz, melyen Esterházy M. Móric gróf is részt vesz.

— Az orsz. kath. zsinat. A vasvári alesperesi kerület papsága elhatározta, hogy az országos kath. zsinat kezdeményezése vagy összehívása tárgyában kérelmet intéz a megyés püspökhöz. Ugyanezen kerület papsága az ártatlan elítélt Szemecz Emil és Lepsenyi Miklós megkegyelmezése iránt József főherceg utján folyamodványt intézett a királyhoz.

— A nyitrai megyei választások. A Janits Imre mandátuma ellen a néppárt részéről beadott petíció elbírálásával megbízott IV. bírói bizottság tegnapi H e g e d ű s Sándor elnökelete alatt ülést tartott, melyen a bizottság tagjai mind megjelentek. Előadónk Konkoly-Thege Sándor választották meg, a választás védelmével pedig Darvai Fülöp fővárosi ügyvéd bizatott meg. Barabás Béla bizottsági tag a házszabályok alapján kimutatta, hogy a bizottságnak lehető gyorsan kell eljárnia, mivel szemben a liberális többség arra a törvénykielégítő álláspontra helyezkedett, hogy a bizottságnak a jelen esetben szabad keze van. Így aztán nov. 12-ének délután 4 óráját és következő napját tüzték ki tárgyalás határpajjal. Janits Imre pedig a közben egészen bátran gyakorolja bitorolt képviselő jogait. Különben is a „M-g” most megerősíti azon korábbi hírlanket, mely szerint Janits még a fél folyamán lemond mandátumáról és nyitrai megyei alispán fog választani. A jövő év január havában pedig újra Latkóczy Imre államtitkár lép fel Nyitra s a kormány az hiszi, hogy a néppárt kárára meghamisított választó jegyzék alapján Latkóczy biztosan megválasztatik. Lesz tehát 3-ik nyitrai skandalum!

— Közigazgatási bíróságról szóló javaslat — mint a „M-g” értesül — változatlan alakban kerül a képviselőházban tárgyalásra. Az a híresztelés tehát, hogy a belügyminiszter az első folyamodású bíróságot a javaslatból kihagyja és a hatásköri részen is változtatni fog, nem felel meg a valóságnak. A kormány ragaszkodik a javaslat teljes szövegéhez, mint hogy azonban nemcsak az egész ellenzék, de a szabadelvű párt egy része is aggodalmakat táplál az első folyamodású bíróságnak olyatén szervezése ellen, hogy a főispán legyen a bíróság elnöke, a kormány előre ki fogja jelenteni, hogy e kérdésben alvéri magát a Ház többsége határozatának és bele fog egyezni abba is, hogy az első folyamodású bíróság szervezése ezontal egészen mellőztessék és csupán a legfelsőbb közigazgatási bíróság állítsassék fel.

— Zelenka Pál főrendiházi tagsága. Zelenka Pál ág. ev. szuperintendens főrendiházi tagsága megszüntent-

kinthető. Azokat, a kik kezdetben abban a véleményben voltak, hogy Zelenka Pál újraválasztása folytán megtarthatja helyét a főrendek soraiban, teljesen meggyőzte feltevésük helytelenségéről a következő három tény: 1. Zelenka Pál lemondása után a püspöki teendőket Tarnay Gyula végezte, 2. Zelenka Pált újra megválasztása után újra inzultálták és 3. Zelenka Pálnak püspökké történt megválasztását, megérősítés végett a miniszteriumhoz újra fölterjesztették. Zelenka utóda a főrendházban, mint már említettük, Müllér Frigyes szász szuperintendens lesz.

— **A helyes álláspont.** Nem csak a katolikus papság itéli el a házasságkötés polgári módját, hanem még a józanul gondolkodó protestáns lelkészek és a zsidó rabbi is, Temesvároztól Futó Zoltán ev. ref. lelkész az első „polgári” házaspári egyházi esketése alkalmával erősen hangsúlyozta, hogy a házasság nem az emberek törvényeiben, hanem Jézus hitében bírja erejét. — Budapesten pedig Kohán főrabbi jegyeseknek szólván az első polgári „házasságokötés” zsinagógában, ezzel valószínűleg érvenytelennek jelentette ki a polgári házasságot. — A budapesti érseksélynöki hivatal szeptember utolsó napjaiban 290 házassági dispensációt adott ki. — Budapesten és a nagyobb városokban már most panaszkodnak a sok munka fölött. „Ha így marad az állapot — azt mondják — akkor az egész intézmény alaposan kompromitálva lesz” . . .

— **Kis levélke, drága kis levélke.** Kossuth Ferenc már annyira beleélté magát a liberális kormány támogatásába, hogy teljesen elszakította annak magasabb közéleti érkeletét és korteskedés módját. A derék „pártgyesítő, pártvezér és dicső atya elveinek letéteményese” a mult napokban a következő levélkével „tisztelte meg” Magyarországot összes takarékpénztári igazgatóit:

„Nagyságos takarékpénztári igazgató Ur! Kérem sziveskedjék velem tudatni, hogy azon területen, melyre az ön intézetének működése kiterjed, kik a szabadelvű pártnak, a nemzeti pártnak, a függetlenségi és 48-as pártnak és a néppártnak vezető férfiai és mennyiben bírnak ezek befolyással a politikai választásokra.”
Közműtár nem szükséges.

— **Karsay utódja.** A Karsay Sándor lemondása folytán megüresedett dunántúli ev. ágostai szuperintendensi állásra beadott szavazatokat Radó Kálmán kerületi felügyelőnél Repeclakon e hó 3-án bontották fel a kerületi bizottság. Általános többséget egy jelölt sem kapott, Gyurácz (146 szavazat) és Poszvári (138 szavazat) között új választást rendeltek el. A határidő november 7.

A főrendház ülése.

A főrendház esütörtökön délelőtt 11 órakor ülést tartott. Szilágy József elnök és Károlyi Tibor gróf első alelnök betegek, Vay Béla báró II. alelnök pedig távol lévén, mint korelnök Zichy Ferenc gróf tárnok-mester elnököl az ülésen, melyen összesen 5 ellenzéki és 11 liberális főrend jelont meg. A nyári szünet alatt szentesített törvények jegyzékének felolvasása után, elnök bemutatja Zichy-Nippenburg Ernő gróf beadványát, melyben igazolja, hogy birtokvásárlással újra szerezte a képesítést a főrendházi tagságra. Ezután Gyulai Pál jegyző bemutatta az igazoló bizottság jelentését, mely szerint: László főherceg a főrendek sorába fölvetett, de abból elhunytá következtében megint kitérítetett; türelték azonkívül Karsay Sándor dunántúli szuperintendens, Szentiványi Márton, a dunán-ineni ág. ev. kerület felügyelőjének nevét lemondás, Csáky Béla grófét pedig halálozás folytán. A bizottság tagokul igazolta: Liphay Frigyes bárót örökös jogon, továbbá Gugler Pál auraniai perjelt — bár kinevezetése a főrendházzal nem köztöltött, — de mert a királyi meghívó részére kiállított, a bizottság azonfelül a

kir. meghívó kieszközölését Forgách János gróf, Karácsony Kamillo gróf, Bohus Zsigmond és István, Zejk József és Soly-mossy László és Odón bárók számára.

Ezután Zichy Nándor gróf szólásra jelentkezvén, hivatkozik az 1885. VI. t. c. 10. §-ára, a mely azt rendeli, hogy a ház azon tagjai, a kik méltóságuk alapján bírnak a tagsági jogot, ezt lemondás után el is veszítik. A ház ugyan azt a kötele-séget, hogy a tagok lemondása fölött érköd-jék, az igazoló bizottságra ruhazza, de azért magának a háznak is kötelessége, hogy tagjai névsorának helyességét ellen-örizze. Ime, itt van most Zelenka Pál tiszai ág. hitv. evang. szuperintendens lemondása. Ő lemondott, de azért neve mégis szerepel a névsorban, már pedig erről a főrendháznak tudomással kell bírnia. Kéri az elnökséget, hogy ez ügyben a főrendi-tagokat mielőbb tájékoztassa. Gyulai Pál azon megjegyzésére, hogy a lemondás nem jelentetvén be a bizottságnak, Ze-lenka neve azért nem töröltetett, Zichy Nándor gróf azon találó választ adta, hogy: „Hiszen éppen azért szólaltam fel, hogy a főrendház ne legyen strucomadár; ha nem jelentenek be valót, provokálja a beje-lentést.” Bánffy Dezso báró miniszter-elnök teljesen magáévá tette Zichy Nándor gróf álláspontját és kijelentette, hogy már tárgyalásba lépett a kultusz-miniszterrel, hogy az üresedésbe jött ág. ev. szuperintendensi állások betöltése alap-ján az illetékes meghívásról gondoskodás tétessék.

Elnök bejelentvén Odescalchy Gyula herceg halálát és hogy a zsidó re-ceptióról szóló törvényjavaslatot a főrend-ház által megállapított alakjában a képviselőház által is elfogadtatván, a javaslat szentesítés alá fog terjesztetni.

KÜLFÖLD

— **Ausztria.** A Badeni-kormány igen előnyösen kezdte meg működését. Ledebur gróf földmivelésügyi miniszter hivatalba lépésekor kijelentette ugyanis többek között, hogy elődjének tervét a mezőgazdasági érdekszövetkezetek újja-alakítása dolgában újra felveszi és szük-ségesnek találja szembeállítani azokkal a kinövésekkel, a melyek mint zavaró ele-mek szerepelnek a mezőgazdaságnál. A szükségben levő mezőgazdaság javára konzervatív politikát kell folytatni. A zsidó-sajtó ezért szörnyen kikel Ledebur gróf ellen, mert érzi, hogy azok a „zavaró elemek” nem mások, mint a zsidó börzeá-nerek. Festetich gróf bizony tanulhatna osztrák kollégájától!

Városi és vidéki hírek.

A „Fejérmegyei Napló” október 1-én új előfizetést nyitott. Felhasználjuk az alkalmat, hogy elvbarátainkat, nevezetesen a néppárt hivatit újra felkérjük lapunk támogatására.

Az előfizetési árak addig is, míg la-punk szélesebb alapokra nem helyezkedik, a régiék maradnak és lapunk „homlokán olvashatók, megjegyezzük azonban, hogy egy hónapra szóló előfizetéseket is elfo-gadunk és hogy lapunkra minden naptól kezdve lehet előfizetni. Előfizetési ár egy hónapra 50 kr.

Ajánljuk lapunkat, mint a néppárt hivatalos közlönyét különösen a néppár-tot szervező vidéki bizottságok figyelmébe.

Hátralékos előfizetőinket felkérjük az előfizetési díjak beküldésére, hogy a lap expediciója fennakadást ne szenvedjen.

— **A király nevenapját** ország-szerte általvalói hódolattal ünnepelték folyó hó 4-én. — A fővárosi Mátyás templomban tegnap délelőtt Vas zary Kolos herceg-prímás tartott ünnepélyes istentiszteletet, melyen résztvettek a kormány tagjai s azon-kivül számos egyházi és világi notabilitás, köztük Zichy Nándor gróf is. — A hely-örségi templomban Ványi Mihály katonai plebános, prépost celebrált, melyen a buda-pesti helyörséget Lobkovitz hadtest-parancsnok, Galgóczy tábornagy képviselték a tisztikar és a diszszázadok élén. Szekesfehervárott Prifach József prépost mondott délelőtti 9 órakor ünnepélyes nagymisét fényes segédlettel, melyen megjelentek Fiáth Miklós báró főispán, Havranek József polgármester, Zobel pénzügyigazgató, Seidel Lajos főkapitány, Gánóczy Flóris közigazgató, Balassa szolgabíró stb. — A katonaság részéről Say Viktor altábornagy, Gou-moens báró ezredes a tisztikarral, vala-mint az uhános ezred, a honvédség, a vadász-zászlóalj, a 69-ik gyalogezred és a csendőrség egy-egy diszszakasza az uhlá-nusok zenekarával. Azonkívül résztvettek a középiskolák ifjúsága a tanári karral és a Ferencz József nőnevelde növendékei. — A kórus Kneifel Ferenc karmester veze-tése alatt Seyler nagy miséjével emelte az ünnepély fényét.

Szópen megünnepelték Ő felsége, a király nevenapját a székesfehérvári m. kir. állami főreáliskola tanulói. Tóth Ferenc VIII. oszt. tan. szavalata nyitotta meg az ünnepélyt, gyönyörűen szavalván el Vörös-marty „Szózat”-át. Majd Lengyel Aurél önképzőkori főjegyző tartott vissza-pillantó felolvasást Ő felsége uralkodásáról. A szép beszéd elhangzása után Stern önképzőkori alelnök lépett elő s hatatosan szavalta el Vörösmarty „Fóthidal”-át. Exner Győző önképzőkori tanár-elnök felolvasása után a szép ünnepély befejeződött.

Moórón is szépen megünnepelték a király nevenapját. A kapucinusok templa-mában 9 órakor ünnepélyes nagy misét tar-tottak s mozsár-lövés-ekkel hirdették a nap jelentőségét. A templom egészen megtelt a hívekkel; a róm. kath. és községi elemi isk. tanulói, valamint a polg. iskola növendékei tanítóik vezetése alatt szép rendben vonultak fel a templomba. Megjelentek ezen-kivül a város összes hivatalnokai is az is-tenisztizteleten. Nagyan emelte az ünnep fényét, hogy a róm. kath. elemi iskola növendékei a mise alatt két szólamu darabokat énekeltek a kóruson. Nagyon helyes lenne, ha minden községben ily szépen oktatnák a kis gyermekeket az Isten tiszteltetére.

— Hódoló feliratok a pápához.

A **rákóczi** kath. népkör szept. 19-én hó-doló feliratot intézett a pápához. — A mo-hácsi (pécsi egyházmegye) esperesi kerü-letnek ugy világi, mint szerzetes papsága szeptember hó 19-én koronára gyűlvén össze, egyhangu lelkesedéssel fogadta Obadiach Ferenc a nyáradai plebános indítványát, mely szerint a kerület azon alkalmából, hogy a szabadtóműves olasz kormány szeptember 20-ikát nemzeti ünnepnek deklarálta és hogy ugyanaz a kormány a pápai birtok el-rablásának 25-ik évfordulati napján tartandó ünnepségeivel mélyen megsebzti szenteséges Atyánk szívét: fejezze ki ezek fölötti tiltá-kozását, megbotránkozását s egy Ő Szent-ségéhez küldendő táviratban tegye le a fiúi szeretet által sugalmazott részvét és az apostoli Szentszékhez való ragaszkodás ér-

zelmeit. Szeptember 28-án érkezett meg Eberling Mátyás esperes-, babarcsi plebánoshoz Rampolla bitorostól a Szent-sége válasza, mely a következő:

Divecesi Cinque-Chiese

Ungheria.

Vicerehdiacomo Matthia Eberling.

Santissimus Dominus gratum habuit filialis amoris officium et apostolicam benedictionem benigne impertit tibi, clero saeculari, regulari istius districtus.

Card. Rampolla.

— **József főhercegek Kisjenőn.** Kisjenőn a katolikus templomban a hó 2-án ünnepélyes misét tartottak László főhercegért. A templomot erre az alkalomra feketével vonták be. József főhercegen és családján kívül, akik az első padot foglalták el, ott voltak a templomban a főhercegi család tagjai nagyon meg voltak hatva és többször sirva fakadtak. Az isteni tisztelet után a főherceg magához hívta mind ama gazdatiszteket, akik a gyászos emlékü vadászaton részt vettek s még egyszer elmondatta velük, hogy miképpen történt a szerencsétlenség.

— **Személyi hír.** Esterházy Miklós gróf csütörtökön este Budapestről Bécsbe utazott.

— **Jótékonyág.** Ritka szép módon jutalmazta meg özv. Tschida Jánosné a „Ponty” vendéglő tulajdonát képező házánál előfordult tüzeset alkalmával működött tüzoltókat. Ugyanis az önkéntes tüzoltóegyletnek 50 frtot — a tűznél közreműködött tagoknak pedig összesen 15 frtot ajándékozott.

— **Egyházmegyei hírek.** Dr. Steiner Fülöp megyéspüspök Kuti Márton kanonokot, a ki egyszersmind a püspöki papnevelde igazgatója is volt, ezen hivatalától, melyet 1888. év óta viselt felmentette és helyébe az újonnan kinevezett Mayer Károly kanonokot nevezte ki, a kinek ünnepélyes beiktatása valószínűleg a hó 10-én fog megtartani a székesegyházban.

— **Közigazgatási gyűlés.** A városi közigazgatási bizottság f. hó 9-én d. e. 10 órakor gyűlést tart.

— **A katolikus körök figyelmébe.** A bogojevoi (Bács-Bodrogmegye) magyar polgári olvasókörben az történt, mint a B. H. írja, hogy ott a polgári házasság életbeléptetése alkalmából felolvasó estélyt rendeztek, a melynek célja volt az u. n. polgári házasságról szóló törvényt népszerű formában megismertetni a közönséggel. Népi-sen ismertették ott az állami anyakönyvvezetést s az u. n. polgári házasság megkötése módját, azután pedig a kör elnöke a mese-mondáshoz folyamodott s egy állítólag 1669-ben Magyarországon polgárilag kötött házasság történetét adta elő. Utána az „ujfajta házasságról” tartott valaki prelekeiót, végül pedig két uri ember párbeszédet adott elő azon témáról: „Meggönnyobbít-e a polgári házasság az elváltást?” A két uri ember nagy bölcsen kisütötte, hogy bizony, a házasság elváltása cibél „törvény” szerint nehezebb lesz, mint volt, azelőtt. — Eddig a B. H. tudósítása. Vonjuk le abból a konzekvenciákat. A bogojevoi magyar polgári kör csak társadalmi kör és alapszabályai szerint nem politizálhat. Hasonló társadalmi körök a katolikus körök is. Már most, ha a bogojevoi magyar polgári körnek meg volt en-

gedve felolvasó estélyt rendezni azon célból hogy társadalmi propagandát csináljon az u. n. polgári házasságnak, *miért ne rendezhetnének a katolikus körök, hasonló felolvasó estélyeket, de abból a célból, hogy szembeállítsa az egyházi házasságot az u. n. polgárral, kimutassák ezen utóbbinak minden tekintetben káros voltát?* A társasköröknek felolvasó estélyek rendezésére legalkalmasabb időszaka az őszi és a téli már beállott. A kath. körök elnökségei tehát igaz ügyünk, a vallásos nép érdekében cselekednek, ha mennél sürűbben összehívják a körök tagjait, különösen a vidéken, és fejtegetik előttük, hogy a polgári házasságnak nevezett intézmény mennyire rossz társadalmi tekintetben. A politika természetesen kerülendő, mert a szolgabíró urak meg a vicspánok és a polgáresterek árgus szemekkel kísérik a kath. körök működését, és lesik, hogy mikor politizálnak, hogy be lehessen őket csukni. Hanem hát, ami szabad egy liberális körnek, az szabad egy kath. körnek is!

— **A székesfejérvári egyházmegyei kántortanítók** gyermekeinek támogatására id. Zichy János gróf ö miltósága 25 frtot adományozott. Jelenleg már 5 gyermek részül évi 30 frt segélyben. Az alapítványtöke 2250 frt 85 kr. Huszár Károly, kanonok.

— **Köszönetnyilvánítás.** A rákóczi katolikus népkör egy magát megnevezni nem akaró nemeskeblű jötevőtől főtiszt. Karkecz Alajos ur után 50 (ötven) forintot kapván, e napokban tartott közgyűlésből kiölőlyöleg alulírottak a kör nevében nemeslelkű jötevőnknek forró köszönetünket fejeztük ki, a kapott összegért. — Isten fizesse meg a mennyei koronával kath. körünk számára hozott nagylelkű áldozatát, Rákóczi 1895. szeptemb. 30. Seres Kálmán elnök, Kenyeres Ferenc pénztárnok.

— **Ujone utóállítás.** Szombaton a városházán ujone-utóállítás volt. 26 ujoneot vizsgáltak meg, kik közül három találatot alkalmasnak.

— **Szabadelvű lojalitás.** Ráckeveiről írják nekünk: Tegnap, okt. 4-én mint ő felsége névnapján az isteni plebánia-templomban ünnepélyes istentisztelet volt, s noha a plebánia-hivatal meghívta erre az összes itt levő hivatalokat, a cs. és kir. uradalmi tisztikaron kívül, a többi állami, megyei és községi hivataloknak egyetlen egy tagja sem jelent meg a misén. Távollétével tündökölt a kir. járásbíró, a szolgabíró, a jegyzői hivatal, az adóhivatal stb. A szolgabírósgát pláne éppen a tegnapi napra idézte be azokat, a kik annak idején Knezits József kaplannal a helyi átadások merésztettek megjelenni. S ezek az urak merik Knezits kaplánt felségérettéssel vádolni? Szégyeljék magukat!

— **Tanítóválasztás.** Etyeki levelezőnk írja, hogy ott a Schotter András lemondása, illetőleg nyugalomba vonulása folytán megüresedett kántortanítói állást választás útján a hó 3-án töltötték be. Tizenöt pályázó közül 12 szavazattal 4 ellenében Róth János választott meg.

— **Táncanfolyam.** Városunk közkezdelt-ségnek örvendő táncánára Marossy Lajos f. évi október hó 15-én nyitja meg táncanfolyamát saját lakásán (Szent-István-utca 6.), melyre a beiratkozások minden nap eszközölhetők. A rendezés szalon- és legújabb táncokon kívül, kívánatra egyes bel- és külföldi nemzeti táncok is taníttatnak, mely utóbbiakra külön órákban nyerne a növendékek oktatást. Tanórák az iskolás növendékek részére 5—7-ig, a kereskedő ifjúság részére pedig 8—10 óráig este. — Marossy ur közel 38 éve tanítja már városunk fiataiságát s 30 éve a Ferenc-József nőnevelő-intézet növendékeit, művészetét és gyakorlatosságát mindenképp ismeri s így újabb dicseretre nem szorul.

— **Baleset.** Stácz Fülöp, az Adony-Székesfejérvár között készülő vasút munkása, pénteken délelőtt 8 órakor oly-

szerencsétlenül lépett le a töltésről, hogy elbukott s a lába ficamodott ki. A szegény munkást rögtön beszállították a megyei kórházba.

— **Cigányok, mint betörők.** A mult hóban a Sécshényi-utcában elkövetett betörés tetteseit a városi alkaptány több hajdu segítségével kóbor cigányok szeméjében letartoztatta. A menekülő morokat Székesfejérvártól egész Pátkáig hevesen üldözték s itt sikerült őket a koricák közt elfogni. Bekisérték őket Székesfejérvára.

— **Tűz.** Uglátszik, hogy most már városunkban is elemében érzi magát a veres-kakas. Csütörtökön este 8 órakor a Csöppenszky-féle ház udvarán (Felső város, Öreg-utca 4.) gyuladt meg egy szalmakazal s dacára a nagy szélnek a tűz nem terjedt tovább, miután a városi és a Felmayer-gyár derék tűzoltói csakhamar megjelentek a helyszínen s a romboló elemnek működését elzárták. A csütörtök délutáni esőnek is köszönhető, hogy a tűz nem terjedt tovább, mert a száraz szalma-állományt kissé megáztatta. A tűz eredetét nem tudják.

— **Értesítés!** Antal József tisztelettel értesíti a n. érd. közönséget, hogy a Nádor-utcában (Kovács Károly-féle palota) remek szabású divatruházat megnyitotta, — a hol az izlések minden ágába vágó ruhakelmék, — diszek, — felöltők, gallérok és gyermek kabátok továbbá kitűnően mosható barchetok függöny és ágyterítők „Schroll-féle Chiffonok” vászonneműek és kávék készletek páratlan gazdag választékban kaphatók; az árak meglepő olcsók. Tömeges látogatásért esd — hódolattal Antal József.

* **Egyházi szerek,** míhímzések templomi és egyesületi zászlók, miseruhák keresztúti- és oltárképek, csillárok, féher-neműek, kegytárgyak, képek és könyvek beszerzésére ajánljuk Szüts és Társa a bibornok-érsék és Magyarország herceg-primásának udvari szállítót. Budapest, IV Kossuth-Lajos-utca. Árjegyzékeiket kívánatra bérmentve küldik.

Telefon-jelentések.

Budapest, okt. 5.

A képviselőház ma délben 12 órakor Szilágyi Dezső elnökelete alatt rövid ülést tartott, melyen a kormány-részéről csak Bánffy báró, Festetics Andor gróf és Josipovich Imre voltak jelen.

Elnök jelenti, hogy Zay Adolf (liberális) min. tanácsossá nevezetvén ki, mandátumáról lemondott. Ennélfogva Brassóban új választás lesz.

Thorocskay Gyula báró, a földművelésügyi bizottság előadója bemutatja ezen bizottság jelentését a mezőgazdasági termények hamisításának tilalmáról szóló törvényjavaslatról. Javaslata a keddi ülés napirendjére tűzetik ki.

Következnek az interpellációk. Endrey Gyula meginterpellálja a belügyminisztert azon rendezet tárgyában, melylyel megsemmisítette Hódmező-Vásárhely törvényhatóságának egy Kossuth Ferenc üdvözlésére összehívott rendkívüli közgyűlés tárgyában hozott határozatát. Mi jögon avatkozott a belügyminiszter olyan ügybe, a mely az autonóm törvényhatóságok jogkörébe tartozik?

Madarász József a kultuszminisztert interpellálja a szatmármegyei mikolai ev. ref. iskola ügyében, melybe csak ev. ref. gyermekeket vesznek fel. Kéri ezen vizsás állapot megszüntetését.

Veszter Imre a vitás tengerszem ügyében interpellál.

Bujanovics Sándor a kuriális zselér-vizonyok osztályozásáról szóló törvényjavaslat ügyében kéri az igazságügy-minisztert, miért nem terjeszti a már kész javaslatot a ház elé.

Sierbán Miklós a pénzügyminisztert interpellálja a fogarasmegyei községek regále-bérleteinek ügyében.

Holló Lajos a nógrádmegyei törvényhatósági bizottság összeállítására ügyében kéri a belügyminisztert, hajlandó-e az ott történt törvénytelen intézkedéseket megsemmisíteni?

Drakulics Pál a gör. kel. szerb egyház autonómiájának megsértése ügyében előadja, hogy az egyházi kongresszusnak még nem volt alkalmja a becsinált cementbányát bérbeadni, s a kormány mégis egyszerűen azt közölte a kongresszussal, hogy a bánya eladására vonatkozó szerződést a király jóváhagyta. Kéri a kormányt: Minő jögon vindikálta magának a kongresszust illető jogokat? Ki hatalmazta fel a kormányt a bánya eladására?

Visontai Soma a bankoknak adott 10 millió forint ügyében kéri a pénzügyminisztert, mily irányelvek vezették, mikor ezen összeget a bankoknak elhelyezte? És nyújt-e elegendő garanciát arra, hogy az osztrák pénzügyminiszter is hasonló összeget helyezzen el az osztrák feleslegeknél az osztrák-magyar banknál?

Az interpellációk kiadatnak az illető minisztereknek.

A legközelebbi ülés kedden lesz.

TÁVIRATOK.

Konstantinápoly, okt. 5. (Ered. táv.) Tekintettel a legutóbbi napokban a török járom és városban lakó örmények között előfordult véres összeütközésekre, melyek kormányválságot idéztek elő és esetleg komoly európai bonyodalmakra vezethetnek, és tekintettel az örmények által eszközölt tömeges fegyvervásárlásokra a kormány az összes fegyverkereskedéseket bezáratta.

Radna, okt. 5. (Ered. táv.) A híres Mária-radnai bucsujárárhely ma ünnepli a török járom alóli felszabadulásának 200 éves jubileumát. A jubileumra rengeteg nép gyűlt össze az ország minden részéből és egész Mária-Radna ünnepi díszet öltött. A jubileum ünnepségek azzal kezdődtek, hogy dr. Kun László esanádi kanonok reggel fél 8 órakor magyar szent beszédet mondott a hívőkkel zsúfoltság megtöltött híres kegytemplomban. Ezután Deseffy Sándor esanádi püspök fényes segédlettel ünnepélyesen felszentelte a kegytemplomnak új, karrarai márványból készült főoltárát, mire ugyancsak Deseffy püspök ünnepi misét pontifikált. Erre Magyarország Pál theol. tanár német szent beszédet mondott. Déliben a plébániakápolna díszében volt, melyre az összes hatóságok voltak hivatalosak. A holnapi jubiláris nagymisét Schlauch Lőrinc nagyváradi bíboros-püspök fogja pontifikálni.

Irodalom és Művészet.

Hittudományi Folyóirat. A Dr. Kiss János tb. pápai prelat, a Szent-István társulat igazgatója által szerkesztett Hittudományi Folyóiratnak most jelent meg f. évi III. füzet 15 nyvi terjedelemben a következő tartalommal: Jézus Krisztusnak és apostolainak nyelvérol. Huber Lipót. — Az egyházi javadalmak összehalmozásáról. Dr. Pompéry Aurél. — Természetes és természetfölötti istenismeret. Dr. Mihályovics Ede. — Az egyházi ökésszólástan elmélete. Kudora János. A charistusról. Dr. Krammer György. — A papképzés ügye hazánkban: I. A váci papnevelő intézet tanmenete. Gulcsák György. II. A theologiai oktatás és papképzés reformjához. Dr. Keresztény Viktor. III. Levél a szerkesztőhöz. X. Y. —

A papjelöltek kiképzetésének reformja a kath. tudósok III. kongresszusán. Dr. Kiss János. — A papi pályahivatásról. Dr. Erancisey Lajos. — XIII. Leó pápa és a papi szemináriumok. — Szentirási tanulmányok társasága. A Szentírás Tárkányi-féle magyar szövegeinek jobbitásáról. Dr. Kiss János. — Irodalmi értesítő. — A „Hittudományi Folyóirat” tudományos színvonal dolgában teljesen egyenrangú a hasonló külföldi folyóiratokkal s ezért jó lélekkel ajánlhatjuk a kath. papság pártfogásába. Egy évfolyam ára 5 frt, mely összeg a szerkesztő címére küldendő (Budapest, IV. Királyi Pál-utca 13).

Érdekes bűnügyi olvasmányok egész tárházat nyújtja a Budapesten megjelenő „Rendőri Lapok”. A „Rendőri Lapok” kiváló figyelmet fordít arra, hogy egy rendőri, mint csendőri olvasói, mint pedig a nagyközönség megtalálja a magáét. A hatósági közegek nélkülözhetlen tanácsadóit találunk a lapban a nyomozáshoz, a közönség pedig megtanulja, miként védekezhet a tolvajok ellen, a kik — sajnos — lépten-nyomon mögöttünk teremnek s fosztanak bennünket. Pedig milyen könnyen védekezhetünk ellenük, ha szorgalmasan olvassuk a „Rendőri Lapok”-at. A következő évnegyvedben pedig nagyon sok kedrezményben is részesülnek az új előfizetők. Külön önálló regénymellettek, év végén csinos vászonkötésben külön regényt, csaknem ingyen, ingyen Nemzetközi rendőri lapot, a Nyilvánlatást, melyből a hatóság és a nagyközönség egyaránt tanulja megismerni, a reá nézve veszedelmes embereket. A „Rendőri Lapok” Magyarországon egyetlen rendészeti közlönye, mely a milyen nélkülözhetlen a közbiztonsági hatóságoknak, ép oly tanulságos a nagyközönségnek. Különösen ajánlható kaszinóknak, kávéházaknak is. Előfizetsi ára: Hatóság, csendőrség és rendőrség részére: egész évre 7 frt; fél-évre 3 frt 50 kr., negyed évre 2 frt. Magánosoknak: egész évre 10 frt, fél-évre 5 frt, negyed évre 2 frt 50 kr., mely összegek a kiadóhivatalba Budapest, VII. Dohány-utca 88. sz. alá küldendők.

A zongorázók, dalkedvelők legkedveltebb házibarátja az örök jövedv s a lélekemelő dal kufforrása, a rossz órák feiditője, a tánczosok öröme s a zongorát tanulók mulatva oktatója a „Zenélő Magyarországnak” zonomű folyóirat 19-ik száma most jelent meg. E szám mint valamennyi eddigi megjelenéte felette érdekes. Tartalmazza Szent Gály Gyula „Nem szeretem én” eredeti dalát, „Nem sokára megyeske lesz eből a lányból” című közkelevelt népdalt a m. kir operaház reprisének, a „Nisoliai Windsore vig nök” operája Potpourriját, a hírneves tánc zeneszerző Yvon „Szabad a csók” című bájos eredeti polka mazurkáját Grieg Eduard „norvég Jellemkép” klasszikus stílusú salon darabját. Ennyi értékes dolgot 16 krért! mert a „Zenélő Magyarországnak” negyedévi előfizetési díja 6 füzetről csak 1 frt. Csoda tehát, ha a folyóirat máris oly elterjedt, hogy az majdnem minden zongorán feltalálható. A 19-ik számmal az új évnegyved kezdődik, a legalkalmasabb idő az előfizetés megnyitására. Előfizethetni a kiadóhivatalban, Budapest, Csengery utca 62. á/ sz.

Ungaria. Magyar-román szemle. M o l d o v á n Gergely kolozsvári egyetemi tanár ezen hazafias szellemben szerkesztett folyóiratnak f. évi 7. száma igen érdekes tartalommal jelent meg. Ajánljuk olvasóink figyelmébe. Ára egy évre 6 frt.

Az „Évszak” c. divat- és kézimunka folyóirat alig néhány havi fennállása után ma már az elsőrangú magyar divatlapnak mondható, a mi mellett, egyebektől eltekintve, szokatlanul nagy elterjedése is szól. A most megjelenő 19. füzet az ősi divattal foglalkozik és pompás színvonalu cinképén kívül igen gondosan készült számos fametszettel illusztrálja a szöveget. Szépirodalmi melléklete igen sikerült és magas irodalmi nívón álló dolgozatokat tartalmaz. A F á y l n é H e n t a l l e r Mariska által szakavatottan szerkesztett „Évszak” előfizetési ára negyedévre 1 frt 50 kr. Kiadóhivatal Budapest, Dorottya-utca 2.

„Röptében a nagyvilág körül” című pártatlan népszerű vállalat a 14. füzet megjelenésével immár befejezéséhez közeledik.

Igen természetesen találjuk a nagy hódítást, melyet ez a fényképsorozat már az első füzet megjelenésével a közönség minden rétegében elért. Mert a „Röptében a nagyvilág körül” minden tekintetben oly tökéletes mű, melynek, úgy a bemutatott dolgok fölötté érdekes volta, mint a kivitel — mely a fényképzési művészet valóságos remeke — még a legnagyobb kritikus elismerését is kell, hogy kivirya. Innen van az hogy a nagy világ legérdekesebb pontjainak hí másolatban való reprodukciója mind több és több — sok ezer — embert hódított meg már csupán a mi hazánk lakói közül is és az egész föld kerekéségén eddigleg nem kevesebb, mint tizenhat millió példányban forog közközben. A most megjelenő tizenegyedik füzet tartalma még mintegy fölülmúlni látszik a többi. Valóban nem tudjuk, melyik pompás képen pihentessük meg szemünket: azon-e mely a londoni „Szent Pál székesegyházát” mutatja, a velencei „Márkus templom” gyönyörű renaissance épületén, az „Alexandria kikötőn” a Beylerbei császári palotán a „Japáni, kióti szászarku templom”, a „Mexikói székesegyházon” vagy melyiket a sok közül? Ez a füzet is, mint a többi, vidékre küldve 35 krért rendelhető meg az Egyetértés kiadóhivatalában Budapesten, mely előfizetéseket is elfogad az egész műre 16 füzetre 5 frt 60kr-al; 8 füzetre 2 frt 80 kr-al; 4 füzetre 1 frt 40 kr-al. Az egész műhöz díszes bekötési táblák készültek, melyek 1 frtért kaphatók ugyan csak a kiadó hivatalban. A „Sólyom vadászón” című jutalom képet mindazok, kik a 16 füzetet megrendelik, teljesen díjlatlanul kapják. Koppay tanárnak a gyönyörű festménye az eredetitől meg nem különböztethető; hűen van színnyomatban reprodukálva és minden szalonnak díszet képezheti. A képhez gyári áron megrendelhető keretek kaphatók, melyeket egyik elsőrangú hazai keretgyár állít elő.

A „Herkó Páter” kath. élelapp folyó évi 40. száma rendkívül változatos tartalommal, igen sikerült képekkel és szöveggel jelent meg. Molegen ajánljuk a rövid fennállása dacára is már szokatlanul elterjedt élelapp olvasóink figyelmébe. A „Herkó Páter” előfizetési ára egy évre 4, fél-évre 2 frt. Szerkesztője M a r k o s Gyula, a Kath. Örtüzek ismeretes költője, kinek címére az előfizetési pénzek küldendők. (Budapest, zsibáros-utca 7.)

Közgazdaság.

A legújabb gazdasági akeio.

(m.) A legutóbbi apokban az agráriusok két vezérfőia tett igen fontos nyilatkozatokat a politikai válsággal párhuzamban felmerült gazdasági válságról. Az egyik Zichy Nándor gróf, a ki a „Hazánk” hasábjain inkább politikai oldalról világítja meg az agráriusok törekvéseit az Ausztriával folytatott újabb kiegyezési tárgyalások alkalmából; a másik Károlyi Sándor gróf az országos hitelszövetkezetek elnöke, a ki marosvásárhelyi szövetkezet közgyűlésén, mutatta meg a gyakorlati irány, mely a szövetkezetek fejlesztése által véli legkönnyebben megoldhatónak a kisgazdák nyomasztó anyagi helyzetét.

Zichy Nándor gróf cikkét most ez ellenzéki lapok arra használják fel, hogy a kedélyeket a néppárt ellon izgassák, mely a vámközeledés és adó kezelésében egységes elveket kíván érvényre juttatni, de elfeledik ezen jó urak, hogy az egységes és egyöntetű elvi kérdések elfogadása még nem jelenti egyszersmind a közös ügyek tovább fejlesztését, hanem csak józan és reális számításra alapszik, mely fixa ideák évtizedes fejtegetése által, nem akarja ad graecas kalendas halasztani az életbevágó kérdések megoldását, melyek oly súlyosan nehezedenek nemzetgazdasági viszonyainkra, hogy a lakosság több rétegét máris a teljes anyagi tönk szélére juttatták. Nem is okos, nem is hazafias politika tehát akkor, mikor épen a nemes gróf előrelátásával elakarja kerülni a nyomasztó kérdések körül felmerülő ellentétet, utját szegni becsületos és őszinte iparkodásának és érthetetlen ellenszenvből elodázni a kibontakozás legközelebbi utját.

Hisz épen azon körülmény, hogy oly objektív kritikát gyakorol a mai közgazdasági viszonyok felett mutatja, hogy a kérdések időleges megoldása, még nem jelenti a végleges konszolidációt.

Es ebben a tekintetben méltó kiegészítéstől szolgál az általa iniciált irányának annak gyakorlati alkalmazása, melyet *Károlyi Sándor* gróf fejtegetett Marosvásárhelyen, a ki kimondta, hogy a merkantalisták felülkereskedése által, a „vae victis” olve mindinkább érvényre jut és így folytatja:

„Ez ellen pedig radikális segítségre nincs és az egész a mit tehetünk, az az átalakulásnak, a deposszesszióknak, törvények, nemzetközi szerződések és szövetségek útján leendő lassításából áll. A lassu átalakulás leendő az egészséges, míg a gyors mindig vésthető.”

A verseny elfajulásait enyhítheti a versenyben a gyengébbek szövetezése. Hisz épen e napokban volt alkalmunk kimutatni, hogy az óriási mozgó tőke, és plutokracia hatalomvágya, már nemcsak a kisbirtokot fenyegeti elnyeléssel, hanem a nagyobb földbirtokot, a főpapi és főúri birtoktövek összevásárlására is szövetkezik. Mikor pedig egy egész nemzet zömét érdeklő anyagi kérdésről van szó, akkor azon neveléses érveléssel van a kérdések élét, hogy mindegy akárki a birtok, csak jövedelmezzen, nem lehet. Azért siettetnünk kell a szövetezést élet mielőbbi kifejlődését, a kellő központi szervezetek megalakítását, és a szükségben élő nép mielőbbi felszervezését, nehogy a merkantil uszorrajok tőkésje a nép anyagi depressziója által tökéletesen hatalmába kerítse azok erkölcsi függetlenségét is.

Egyébiránt itt adjuk ugy a *Zichy Nándor* cikkének, mint *Károlyi Sándor* beszédjének fontosabb részeit.

Zichy Nándor cikke:

„Első sorban ki kell tűzni a vezéreszmét, a minek végig kell vonulni már a tárgyalásokat megelőző publicisztikán. És ez nem lehet egyéb, mint a becsületes törekvés arra, hogy nem egymás rovására, hanem a két államfél kölcsönös támogatására, a gazdasági helyzet minden oldalú javítására oldásának meg a kérdések. Nem a mesterkélt és a program, hanem igencs a kölcsönös megértés s ebből az elvből folyik minden, a mivel a múlt hibáit jóvátenni s a jövő alakulását előkészíteni akarják.

Anyagi fejlődésünk központja nem helyezhető máshová, mint a nép fogyasztásába. Ezen fordul meg mind.

Éppen azért keresse, nevelje iparunk fogyasztását a vánterületen belül. A gazdasági politika ne tegye népünket fogyasztásra képtelen köldössé, hogy aztán iparunknak idegen piacra kelljen mennie, kiszolgáltatva annak agrár érdekeinket, és ezzel magunkat, politikánkat és létünket idegen tényezőktől távol függővé. És hogy ez nemcsak elmélet, hanem valóság, azt konstatahatjuk abból, hogy a nagy kivétel igen sok esetben nem jelenti a kivételre dolgozó állam virágzó gazdasági állapotát, mert a kivétel statisztika enormis számai mellett gyakran ott rejtőzködik a nép szegénysége, nyomora.

Mi tehát nem vánterületi elkülönítést, hanem közlekedés, adó és kezelés tekintetében: a vánterületen belül egységes elvek által vezérelt gazdasági életet óhajtunk, de úgy, hogy abban mindegyik fél egyéniségét önállóan domborítsa ki. Két egymás mellett békésen működő, erős szabadon kifejtő közgazdasági tényezőt kell a helyes gazdasági politikának kifejleszteni, nem pedig úgy tüntetni fel a helyzetet, mintha ez a két fél mindegyike a másik kárára akarna előkötödni. Éppen ezért nem lehet program a két gazdasági faktornak egymás ellen való ingerlése, a mi a napi politikai áramlatok kifolyásaként gyakran volt észlelhető, csak azért, hogy az uralkodó közgazdasági politika a saját nélkülözhetőségét dokumentálja. Ez szülte a gyűlöletet, agyarkodást, a lapok és politikai fölönnyért küzdő pártok dulakodását, a nép verítékének és pénzének tékozlását, ebből cairázott ki a földműves nyomora; szóval az agrár válság: miből ezután már a krach is következik, kérihethetőnül és szükségszerűleg, ha nem ma, hát holnap.

A gazda megfizeti az adót, ha mód nyújtatik neki neki arra, hogy megélhesen és megkereshesse adóját. De igencs arányosítást kíván adórendszerünk-

ben és igazságos, méltányos felosztását az adóterhek, és annak oly evidenciáját, hogy ki-ki tudja, mit és miért fizet?

Károlyi Sándor gr. beszéde:

Mi Magyarországon kezdetleges viszonyok között élünk, a versenyre kevésbé edzett tömegekkel kell foglalkoznunk, főleg tekintve, hogy földművesek s nem industrialisak vagyunk. Ezen oknál fogva itt még az uszora ellen kell küzdeni, mert itt ez a főbaj s csak későbbi stádiumokban fog majdan bekövetkezni a közvetítők elleni harc a vételék és eladások miatt.

Az uszora ellen a hitel segít; ez pedig azon szolidaritásban gyökeredzik, melyet a szövetezést szemben a hitellezővel elvállal

Ezen központ mellett egy második központ létesítése is szükségesnek mutatkozott, mely nem hitel- és pénzkérdésekkel, mint olyanokkal, hanem — idegen érdekek kizárása mellett — a szövetezeti ügy erkölcsi és szellemi irányításával foglalkozik. Ezen második központ a szövetezeti kötelek, melynek választmánya mi vagyunk.

Különösen fontos, hogy a szövetezeti kötelek, létesüljön bármennyi pénzügyi központ, bármily viszonyok között s bármily pénzügyesekkel szövetkezve, mindig legtisztább emancipációja maradjon a szövetezetteknek és érdekeik valódi védelmére, irányítója legyen. A szövetezeti kötelek központjára sok teendő vár ez idő szerint. Ennek végrehajtó-bizottsága elő kell, hogy készítse a következőket:

I. A vidékre bizalmi embereket kell keresni és számukat szaporítani.

II. A szövetezeti köteleknek az ország társadalmi fejlődését és a közgazdasági helyzetét kell folyton megfigyelnie.

III. Az ország központra nézve felhozom, hogy központi pénzügyesünk alaptökéjét nagyobbitani kell, hogy üzleti köre tágulhasson.

Törvényhatóságokhoz, városokhoz, pénzügyesekhez, egyesekhez és a már létező szövetezettekhez kell fordulni azért, hogy néhány millióra, netalán 7 millióra tehető alaptőke, legfeljebb 4 1/2%-ot jövedelmező olyan alapítványok jegyzése által szerezhetőek be, melyeknek mintegy 10%-ja lenne egyelőre befizetendő.

Be kell igazolni előttük, hogy szociálpolitikai követelmény a szövetezettek terjedése, hogy a tőke tulajdonosok jól felfogott érdeke épp ez ügyet, — mely a kis egzisztenciák ügye — pártolni.

Meg kell értetni, hogy népünk szellemi fejlődését mozdítja elő a szövetezeti eszme terjesztésével.

A mostanában tartott harmadik országos gazdaságkongresszus alkalmával újabb is felhozták a telepítések kérdését, valamint a szőlők rekonstrukciójának ügyét is.

A földlog, hogy ezen központ bármiképp is alakul, ennek irányítására a szövetezettek kötelek teljes befolyását fentartsa.

A dolgok lényege, hogy a vidéki központok létesülését mindenkor a legnagyobb mérvben meg kell könnyíteni.

Lényeges továbbá megakadályozása annak, hogy a vidéki központok alapítók közeg részvényes pénzügyeseket befogadjanak.

A részvényes tőke mindig magas kamatot keres, a mit csakis a kommunális és a törvényhatósági és szövetezeti, netalán pártolók alapítványokéi segítségével lehet ellensúlyozni.

Ceglédi faiskola.

Hazai gyümölcsenyésztésünk fejlesztésén több ügybuzgó férfi működött, főleg a gyümölcsészet érdekében kísérletekkel igyekezve a különböző gyümölcsfajok és változatoknak éghajlat, fekvés és talaj iránt való igényességüket behatóan tanulmányozni, kikutatni és megállapítani azokat, melyek a nagyban való termelésre legajánlatosabbak, hogy ekként a termelő a fajok megválasztásában ne habozzon, szándékolt ültetése alkalmával megtalálja azokat, melyek viszonyai között nem csak a legbiztosabban teremnek, de melyeknek gyümölcse a termelést meg is érdemli s ha belőle bő terméshez jut, mint nemes és keresett fajt értékesíteni tudhassa.

Hazai gyümölcsészetünk zászlóvivőinek mindenestire sok idejük s sok fáradságukba került ezen, a haza felvirágzása s a nép boldogítására törekvő igyekezetük, köztük egy pár, de főleg Bereczki Máté, hazai gyümölcsészetünk e neszora, annyira szívén visel é és viseli e nemes ügyet, hogy ön magát

nem kimélve, szembeszállva a nélkülözéssel, ennek fejlesztésére áldozta, áldozta mondhatni utolsó filléréit is. Bereczki megismerve e téren a jót havát, 4 vaskos kötetből álló „Gyümölcsészeti vázlatok” című könyvet bocsátott ki a gyümölcskedvelő közönség használatára, körülményesen leírva a külföldi szaktéintéyek előtt is mérvadóan ismert eme műben azokat a gyümölcsfajokat, melyek viszonyaink között a termelésre inkább ajánlatosak.

Midőn e mű, mintegy pár évtizeddel előbb napvilágot látott, azt hittük, hogy hazai gyümölcs-termelésünk varázstücsök-szerűleg fog fellendülni, hogy a benne foglalt ritka megfigyelő tehetség évtizedek fáradságos szorgalmával összegyűjtött s lerakott tapasztalatai az ország minden részén mihamar érvényesülésre találnak s számtalanok lesznek, kik felhasználva a közhöz adott adatokat, követői lesznek a nagy szakferfinak s gyümölcs-termelésünk fellendül.

Sajnálatos azonban, hogy ez viszonylag csak kis mértékben történt, az ország nagy részén még ma is olyan silány gyümölcsfajtákat találunk elterjedve, melyre — ha van is belőle valami — vérv nem igen akad, ugrszólván csak rakásra romlik, jobb esetben szeszt főznek belőle, így utána kevés a haszon, pedig a hol megterem a silány gyümölcs, ott éppen úgy tiszter, huszszor annyi haszonnal megterem a nemesebb, drágább is, mint azt hazánk egy-két vidéke, főleg Kecskemét, szépen megmutatja, hol a nyert gyümölcsöt külföldön is drágán értékesíteni tudják, utána oly szép összegű pénzt képesek behozni az idegenből, minőt viszonylag a mesőgazdaságnak egyik agrából sem.

Hol nincs nemes gyümölcs, ott nincs nemes érzés, a kortárskérdéssel foglalkozók gondolatait nem háborgatják holmi szocialis tanok, nem háborgatja őket a kapzsi vágy, a jobb létben levők kényelemben látása. Hol a gyümölcs-termelés elterjedve van, ott ki-ki nyugodtan végzi a maga dolgot, a polgárok közt legtöbbszörre nyugalom, innen megelégedés és boldogság honol.

A gyümölcs-termelésnek az erkölcsökre ható ome nemesítő tulajdonsága, a mezőgazdaságban évek óta tartó árnyatadás és pangás, szőlőink lényegesebb részének a filloxa által történt kipusztulása főleg kis gazdáinkat nagyon is arra utalnak, hogy figyelemeket a gyümölcs okszerű termelésére is ráfordítsak, de hát főleg kisebb közsegekben hogyan jussunk elhez a kisgazda, hiszen ha kell is erről valami, ha fel is tudja fogni ennek red nézve anyagilag előnyös voltát, mert nincs ki előtte jó példával járna, ki oktatón vagy vezérelné, szándékát nem testesíti meg. Több tekintetben ezen állapotot segítenő, rendel a törvény a községi faiskolák felállítását, de hát mikor fog ez tényleg valósulni? Sok helyen, ha kiszakították a helyét a szolgabíró erőleyesebb közbe-lépésére, legtöbbször az előjáróság saját zsebére kádja haszonbörbe, hogy a bíró burgundi répat termel benne, hogy kiváthatnánk ily esetben és e téren való haladást? Ha az előjáróságok, kiknek nem csak hogy illeték, de kiknek kötelességük is volna jó példával menni elől, magok vetnek ennek utjában gátat.

Vannak, kik belátják, hogy jó lenne biz a nemes gyümölcs, ültetnének is fát eleget, ha az mindjárt a második évben teremne, de mert néha 8—10 évig is várni kell rá, míg először terem, azt teszik fel, vagy élnék ok addig, vagy sem, miért kinlódnának másnak?

Ki a miatt fél valamibe fogni, mert nem tudja, él-e addig, míg munkájának eredménye lehet, az ne fogjon semmibe, mert meglehet, hogy a holnapot sem éri. Tegyük félre minden féltelmet és kicsinyeskedést.

„A ki mer, az nyer, a ki nem mer, az nem nyer.” A ki nem tesz semmit, az nem tudja mi az élet, — nem tudja mi a nyugalom, mily édes munka után a pihenés.

Közös erővel egyesülve, csoportosuljunk a gyümölcsészeti szakferiák zászlói alá, kövessük azok nyomdokait. Irtsuk ki szívünköl az önzés és irigység szikráit, tanulmányainkat és tapasztalatainkat osszuk meg másokkal is, örvendjünk az előhaladáson.

„Ha élni akarunk, szorgalom, kitartás kell mindenhez, erős akarattal, megfoghathatlan kitartással nyakára hághatunk mindenféle bajnak, javíthatjuk helyzetünket, előbb vihetjük a közjótétet, elősegíthetjük nemzetgazdaságunk, ezzel hazánk felvirágását.

Bár, mint említettem, hazánk nagyrészen sokkal lanyhább gyümölcsenyésztésünk iránt az érdeklődés, mint a hogy a nemzetgazdaságunkra e me

lényeges befolyással bíró termelési ág iránt lenni kellene, mégis tagadhatatlan, hogy egyes vidéken pár év óta hova tovább több és több ügybuzgó bajnok akad, kinek nyomdokán a nép rétegeiben is kezd az érdeklődés felkelni, kezd a gyümölcsfa-ültetés iránti szándék, a gyümölcsfák utáni kereslet, valamint élénkebben nyilvánulni, kár azonban, hogy ezen elvégre mégis szerencsésen megmozdult előnyös áramlatnak egyes nem is remélj okok ismét bizonyos mérvben gátolól látszanak lenni, többek között, nem mindenütt képes t. i. az érdeklődő szándokát megvalósítani azért, mert nem képes mindenkor ültetésre megfelelő fához juthatni, piacon, ha ugyan az van, csak vad, vagy legalább bizonytalan fajú selejtés fát kaphat, a községi faiskolához hasztalan fordul, legtöbb város és községben csak a helye van meg, a kormány által a gazdasági tanintézetek, földműves iskolák, vincellérképezdek stb. kapcsolatában fentartott országos faiskolákra sem sokat számíthat, hiszen saját magammal történt, hogy midőn pár száz gyümölcsfát óhajtottam volna ültetni, felkeresve e célból személyesen még idejkorán egyik gazdasági tanintézet igazgatóságát, az általános nagy termelésre ajánlt gyümölcsfajokat egyáltalán nem kaptam, a mit pedig a különben is ugyan selejtés készletből kiadtam válogatni holmi másod-harmadrendű fajokból, félre vermettve pár napig, míg a talajforgatással és gödrözéssel készen lesznek, a mint — alig több, mint 7—8 nap múlva — elvittem volna, végtelen bosszantásomra megtagadták kiadását azért, mert mint mondták, felsőbb helyről a fákat — tán valamelyik befolyásosabb egyén számára — lefoglalták, így ha lefelépítettem is, nem adhatják ki, midőn aztán utbaigazítást kértem, hogy hol szerezhetnék már most be fát, melylyel a már előkészített talajon költségesszen kiadatott rendes fapóznakkal ellátott gödröket beültethessem. hát nem kaphattam utbaigazítást, ugy kelle faiskoláról mondhatni: faiskolára nemem, míg utóljára is a lapok hirdetése után kelle indulnom, ugy lehetett elvégre gödrimeknek egy részét beültethetni s másik része most is üresen áll. Nem egy-két esetet tudok, hogy épp ott voltak könnyelnek egyesek, szándékolt gyümölcsfaültetésükre lemondani, hol nemcsak gazdasági tanintézet, nemcsak földműves iskola és tanítóképzede, de hol egész nagyszámú községi és felekezeti iskola van, hol tehát a kormánynak nemcsak a községi faiskolák felállítását kellett volna már régen szorgalmazni, de a hol az illető miniszteriumnak magának kellene olyan területű faiskolát fentartani, mely nemcsak a sok tekintetben muló hatású elméleti oktatásra szolgálja demonstratív területt, de a honnan a nagyközönségnek e tekintetben való megkereséseit is legalább ugy, a hogy felekezeti lehetne, hova tehát bizalommal fordulni lehetne, honnan nem kellene visszautasítani a megrendeléseket, nem kellene a már lefelépített fákat visszatartani, mert azokra nézve a magas miniszteriumnak más intenciói támadtak, bizony az ilyen állapot nem igen szolgál gyümölcsészetünk nagy előnyére, utána nem igen várható annak olyan mérvű föllendülése, mint a minő a legújabbban nyilvánult érdeklődés után várható lenne.

Sokszor örömmel volt azért, midőn ugy a szak-, mint a napilapokban gyakran meg-megjelent figyelmet keltő hirdetés után félig-meddig már ismert, itt s ott az ország különböző vidékein igen előnyösen dicsegni hallott. Ungváry László-féle faiskolát a napokban megtekinthettem s meggyőződhettem személyesen arról, hogy a hirdetésben semmi nagyítás, a róla közölt és hallottakban nemcsak semmi túlzás nincs, de igenis valójában a benne levő példás rend, a kezelésben visszatükröződő szakszerűség és a csemetekészletnek óriási mennyisége folytán az egész mint tisztán gyümölcsfaiskola talán páratlanul áll.

Ungváry László mint városi kertész kezdte meg működtetését Cegléden, később önállóan 2, aztán 4, 5, 7, 9, 14, 24, 34, 50, 65, tavaly 95 és most tizenkét év után 224 holdas telepönök felén, tehát a régi 9 holdas területtel együtt 121 holdra terjesztette ki faiskoláját, melyben benn foglaltatnak a Bereczki által nagyban termelésre ajánlott összes fajok tisztán kezelve. E telepen 7—800.000 millió nemes, 1,200.000 alrő szemés és mintegy 15 millió vadonc van. Százötven lélektől 600-ig folyton foglalkozik benne. Tavasszal és őszszel két-három tisztviselő csupán az ő küldeményeivel van elfoglalva. Yasutra naponként 15—20 szekér szállítja a fát.

Ungváry László az egész faiskola területét nemcsak planiroztatta, de annak csak a kissé eltérő természetű talaját is egymással vegyítette, a feketés

földet futóhomokkal kevertette, hogy ekként telepe egyforma állagu és olyan legyen, melyen fái lehető gazdag gyökérzettel fejlődhessenek és ezt el is érte, mert szebb gyökérzetű fákat másutt alig láthatni.

Milliókra menő vadoncait az állami telepekre is nagy mennyiségben vásárolják, Ungváry László minden kényesebb munkát betanított leány-napszámosekkal végeztet, ez nyújt időt arra, hogy oly olcsó áron adhatja készletét, mint tán egyetlen faiskola sem. Ujabbban a szállítások könnyítése végett saját rendszerű keskeny vágányu vasutagó helyiséget, asztalosműhelyt és egy nagy raktárt, mely a gyümölcsfeldolgozásra szükséges szerszöket és eszközöket tartalmazza. Külső irodáját telefonvezeték köti össze a városban levő központi irodával, melynek falán arany betűkkel ragyog, hogy: „Erős akaratnak mi sem áll utjában.”

E jelleg erős hitvallással vált Ungváryban, mert nincs szó, melylyel az ő tetterejét, erős akaratát kellőleg ecsetelni lehetne, még inkább nincs arra, hogy jövőbe vetett számítását, hitét és reményét csak részben is megítélni lehetne.

Ungváry kicsiben, mondhatni pénz nélkül kezdte vállalatát, ma is szegény, noha másfél-száz-ezer forintot fektetett telephébe. A mit éjjel-nappal munkájával kereshetett és kölcsön kaphatott, az mind a telephez ment, sőt abba fog hiteltől menni ezután is, mert tetterős idelem nem hagy nyugtot és pihenést addig, míg ideált, miket nála nagyhirű tanítója, dr. Entz és az általa mindenkor oly nagy tisztelettel emlegetett Bereczki Máté s többek eszményei keltettek — meg nem valósíthatja.

Adja a sors, hogy azok egy saját, mint közvetve gyümölcsészetünk és a közjót előnyére is, mielőbb valósuljanak.

A nagyközönség pedig legyen az ilyen, közügyet szolgáló vállalatnak nemes támogatója, pártolással legyen előmozdítója annak, hogy hazai gyümölcsészetünk ezután is hovatovább magasabbra fejlődjék.

Marjai.

— **Érdekes esemény** fog a fővárosban néhány hét múlva végbemenni. Ugyanis október 16-ától 19-ig tartják meg a „Magyar osztályosorsjáték” első húzását. A húzás a kormány felügyelete és egy királyi közigazgató jelenléte mellett a fővárosi Vigadó termében nyilvánosan fog megtörténni. Értesülésünk szerint a húzás menete a következő lesz:

Két szerencse kerekét állítanak föl. Az egyik az ugynevezett szám-kerek. A számok mind össze vannak sodorva és egyenkint külön hüvelybe rakva. A számok pontos felülvizsgálása után a 100.000 egymást követő számot betekik a számkerékbe, mert 100.000 sorsjegy van kibocsátva. A nyereménykerékbe pedig 10.000 cédulát tesznek, melyeknek mindenikére egy-egy nyeremény van fölírva. Ezután mind egyik szerencse-kerekhez két-két árvaftut állítanak és a kerekokat alaposan megforgatják, hogy a belerakott számok jól összekeveredjenek. Erre az egyik árva ftu a számkerékből kihúz egy számot és átadja a mellette álló árvaftunak. Ez viszont kinyitja a hüvelyt és a benne lévő számot kivéve, hangos kikáltás végett átnyújtja egy hivatalos személynek. Az így kikáltott szám a nyerő sorsjegy száma. De, hogy mennyi nyeremény esik erre a számra, azt csak közvetlenül utána tudjuk meg. Most ugyanis a nyeremény-kereknél álló árvaftu huz ki egy számot, és átadja azt a mellette álló másik árvaftunak, ki a hüvelyt kinyitja és átnyújtja egy másik tisztviselőnek, ez a cédulán álló összeget kikijátja. Ez az a nyeremény, mely az előbb kihuzott sorsjegyszámra esik. Az ily módon összetartozó két számot egymáshoz fűzik és azonnal jegyzőkönyvbe veszik. Így folytatják az eljárást mindaddig, a míg a nyeremény-kerekben lévő 10.000 számot mind kihuzták. Ekkor ugyanis be van fejezve az első sors húzás. A számkerékben visszamaradó 90.000 számot pedig hivatalosan lezárják és lepecsételik, mert ebből fogják az évi december 6-tól 14-ig az „Osztályosorsjáték” második húzását megtartani, mely alkalommal 21.499 nyereményt huznak ki, összesen 4.332.000 korona értékben. Ez az „Osztályosorsjáték” húzásainak menete. A húzások iránt igen nagy érdeklődés mutatkozik, a mint az első magyar „Osztályosorsjáték” sorsjegyei is nagy népszerűségnek örvendenek. Az irántuk nyilvánuló nagy érdeklődés következtében — s mitán csak 100.000 darab sorsjegyet bocsátanak ki — előrelátható, hogy még az első húzás előtt az összes sorsjegyek elkötnek.

— **A kamatláb.** A osztrák-magyar bank főtanácsa tegnapielőtti ülésében foglalkozik a pénzpiac helyzetével és végül azt határozta, hogy nem emeli föl a kamatlábát.

— **A képviselőházi bizottságai.** A képviselőház pénzügyi és közgazdasági bizottsága okt. 4-én ülést tartott. A pénzügyi bizottság elhatározta, hogy a jövő állami költségvetés előirányzati tárgyalását f. hó 10-én kezdi meg, mely után a költségvetés egyes részeinek előadói választották meg. Tárgyalás alá vétetett a Közép-Duna egységes szabályozásáról és a nagyobb folyókák szabályozási munkálatairól szóló törvényjavaslat. Gajári Ödön előadó elfogadásra ajánlja a tételt. Wekerle ajánlja, miszerint, 1896—1898 két-két, a további években 1907-ig egy-egy millió forint erejéig hajtsassanak végre a munkálatok. — Többek felszólalásai után elfogadták a javaslatot Wekerle indítványa értelmében az 5-ik §. módosításával. Ezután a szarvasmarha tenyésztés országos emelésére szolgáló törvényjavaslatot tárgyalták, melyet változatlanul elfogadtak. — A közgazdasági bizottság a mezőgazdasági termények hamisításának tiltamáról szóló törvényjavaslatot tárgyalta. Miklósi Ödön államtitkár előadja, hogy a földművelési kormány nem szándékozik a vegyszerrel állomásokra új állásokat kreálni, hanem vegyszeri szaktudománnyal foglalkozó férfiakat szándékozik kinevezni. Különböben a javaslatot egyes részben is elfogadták s ezzel ülést véget ért.

— **Gazdasági tudósítások.** Rác-Almásról jelentik: A szüretelés kezdett állni; jó minőségű bor is lesz az idén, de csakis rendszeresen kezelt és permetezett szőlőkben. A csak egyszer, vagy egyáltalában nem permetezett szőlőkben a musttermés igen silány és savanyu. — Szent-Mihály-Zichyfalváról írják: Már hat hete, hogy a szárazság tart s e miatt a munkálatok igen keservesen haladtak; sok helyen szántani és vetni is alig lehetett s e miatt az őszi munkálatok nagyon is elmaradtak. A kisbirtokosok abszolút nem mertek vetni. A tegnapielőtti eső nem használt sokat. Repce több helyen még ki sem kelt, másutt az egyenetlen kelest rovarpusztítás miatt már ki is szántották. A kukorica törése megkezdődött s a szép remények itt sem válnak be, mert csakis közepes a termés. A burgonya jól fizet, egészséges gumókat ad. A takarmány-repa apró maradt. A szüretelés megindult, a szőlő jól megtermett ott, a hol kellő gondozásban részesült a venyige és tőke s a hol a peronoszpóra baj nélkül elpsztult.

— „Hungaria” műtrágya, kénvas- és vegyi-ipar részvény-társaság jelentése, Budapest. Az őszi vetéshez még a fölölyt héten is érkeztek be utólagos műtrágyarendelések, noha azok száma az előrehaladott idő folytán természetesen jelentékenyen csökkent. Ellenben még mindig igen élénk a kérdésösökös thomassalak-liszt, a tavaszi vetemények leglátásosabb előtrágyája iránt. A cukorárak újabb jelentékeny emelkedése arra enged következtetni, a répatermelés fokozott méréket fog ötneni és ha a termelők a rendkívül alacsony szuperfoszfát és chilisaletróm-áraknál már ma felezik szükségletüket, ugy eljárásuk csak igen helyesülhet. Hogy mely föntosságot tulajdonítanak az elsőrendű mezőgazdasági államok a műtrágyázásnak és mindannak, ami azzal összefüggésben van, legjobban bizonyítja azon körülmény, hogy a francia kormány Pauliat képviselő interpellációjára Gafsatól Sfaxig 50 millió frank költségen vasut építését határozta el, mely majdnem kizárólag nyersfoszfátok szállítására fog szolgálni.

Jegyzéseink a következők:

Kettős-szuperfoszfát	20—22%	6-15 — 6-60 frt
Prima-szuperfoszfát	18—18%	4.45 — 5- frt
V. ind. párolt ceontiszt 4 1/2—25%		6-10 — 6-35 frt
Hoyermann-f. Thomas-salak 18—20%		3-50 — 3-75 frt
ugyanaz	24—25%	3-70 — 3-85 frt
Kálitrágya	20—25%	2-70 — 2-90 fr
Ammoniak-szuperfoszfát 10—12%	3-5%	5-30 — 6-25 frt
Kénvasas-káli	90—96%	11-10 — 11-60 frt
Chilisaletróm azonnali szállítása		11-25 — 11-60 frt
„ 1896. évi tavaszi		11- — 11-25 frt

Az árak 100 kgonként szákkal együtt elegendő tisztaság gyanánt az egyes állomások távolsága szerint értendők.

Vasgálic I-a	3-10 — 3-30 frt
Vasgálic II-a	11-20 — 3- frt
Rézgálic	24-20 — 25- frt

(100 kgonként 50 kgos hordókban Budapest.)

— **Moóri piaci árak** okt. 4-én :
buza 5'70; rozs 5'30; árpa 4'50; zab 5'50;
bab 7'50.

Szerkesztői üzenetek.

Nagyon kérjük katolikus hit-rokonainkat, hogy csak olyan lapokra adják pénzüket, amelyek katolikus meggyőződésünket tisztelik. Ne támogassuk bűnrészességgel a zsidó sajtót, amely garasainkból pulotákat emel, de uton-utfélen pellenégre állítja hitűnket és arcul veri katolikus hit-eveinket.

Fadd. Igen alkalomszerűen jött. Köszönjük. — Arad. Most már igazán nagyon kellene. — Lulu. Még ez sem válik be egészen, de haladást már mutat. — S. e. Még a jövő héten sem. A kívánatát elküldjük. — N. J. Mosony. Nagy örömmel tudomásul vesszük az említett cikkre tett észrevételeit. Azonban a cikkíró szerint, a ki a nyáron ott járt, akkor olyanok voltak az állapotok, a minőnek ő festette. Dr. Irtó teleneg nincs Magyarországon, hanem ultra montes. — Gusztí. Ön csudálkozik azon, hogy a jelenleg Magyarországon járó külföldi „zsornalisták” azzal az indoklással ettek meg Szegeden az elibök tálat 6 fogásos villásreggelit, hogy „a liberális törvények tisztelőire”. Ne botránkozzák meg azon. A hol annyit sült van, ott el fér egy kis sületlenség is.

AZ ANKER

élet- és járadékbizt. társas.

Igazgatóság: Magyarors. vezérképv.
Bécs, L. Hoher-Markt 11. Budapest, Deák-tér 6. sz.
(Anker-Hof.) (Anker udvar.)

Vezérképviselő:
Gróf Zichy Jenő, v. b. t. t.

Vezértitkár: **Ludassy Sámuel**.

Társaság vagyona 106 millió korona.

Eddigi kifizetések összege 173 millió kor.

Biztosítási állomány 430 millió korona.

Megtámadhatatlan kötvény. Méltányos feltételek.
Nagy nyeresémények. Biztosítás háboru esetére.

Felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezér-
képviselés, valamint a társaság összes ügynökei.
Székesfehérvárott Bernstein és Káldornál.

Telefon-iroda 51. sz. Telefon-iroda 69. sz.

Bernstein és Káldor

tűzifa, kőszén és pirszén (Coax) raktára
a vasuti indóház mellett.

A közelgő téli időnyre van szerencsénk
**tűzifa, kőszén és
pirszén (Coax)**

raktárunkat ajánlani.

Porosz szén és Coax kívánatra 50 kilós
zsákokban szállítatik

Tisztelettel

Bernstein és Káldor.

Arany érem

Arany érem

Agyagáru kiállítás Budapest, 1891.
A m. kir. kereskedelemügyi miniszter nagy-
méltóságu elismerő okirata.
ALAPITTATOTT 1855-İK ÉVBEN.

HAVRANEK ANTAL

**AKADEMAI SZOBRÁSZ és KÖFARAGÓ, BányatulaJdonos
SZÉKESFEHÉRVÁROTT.**

ÜZLETHELYISÉG és RAKTÁR: FELSŐ-VÁROS, KIRÁLYKUT-UTCZA 1. SZ.

Elvállal minden néven nevezendő épületmunkát gránit, márvány, mész vagy ho-
mok kőből. Szobrok, mellszobrok, csoportozatokat, épület- s egyéb szobrászati
díszítményeket, kő, ezement s gypsból.

Siremlékek legnagyobb raktára!

Bazalt, szenit, gránit, márvány és homokkőből a legszebb és legújabb minták sze-
rint készítve. Síraltok, utícsületek, emléktáblák, keresztelő medencék. Ur-asztalok
szentelt víztartók stb. jutányos árban — Kovácsolt és öntötvas sírkertések. —
Kitiprott lépcsők az eredeti kőnemnek megfelelőleg jótállás mellett javíttatnak ki.
Ujbányai malomkő (tótkő) gyári raktára. Árjegyzék, tervekkel és minta-kövek-
kel készséggel szolgálók!

A kőbányai

KIRÁLYSÖRFŐZŐ

részvénytársaság

tisztelettel értesíti a n. é. közönséget, hogy sörgyártmányainak elárúsítását
megkezdte és azokat:

Ászok, Király, Márciusi, Korona és Bajorsör

elnevezéssel **hordókban** és **palackokban** hozza forgalomba.

==== Kívánatra árjegyzék ingyen és bérmentve. =====

Kizárólagos képviselő Fejérmegyére:

Lichtneckert Antal Székesfejérvár.

Hazai gyártmányu női posztó minden színben 48 és 55 kr.

Legdivatosabb

női divatkelmék, kabát- és gallérok

eddig helyben nem létezett választékkal

divatáru-házunkat felszereltük.

Leghíresebb gyárostól

VÁSZON- ÉS ASZTALNEMŰEK

RAKTARA.

DEUTSCH MANÓ és FIA.

Allandó kiállítás menyasszonyi fehérnemű kelengyékéből.

Selyem plus 1 frt.

Szűnyeg árakban.

Őszibarackfa-csemeték nagymérvbeni eladása.

Eladásra szánt készlet: 103 legkisebb fajban mintegy **80,000 drb.**
Csemeték árai: az 1-2 éves gazdag gyökerű, életerős csemeték darabja (azok erőssége szerint) **20 krtól 40 krig.**

Nagybani árak.	}	100 drb. 40 kros csemete 1 vagy 100 fajban 38 frt.	100-an- ként.
		250 " 40 " " 1 " 100 " 36 "	
		500 " 40 " " 1 " 100 " 34 "	
		1000 " 30 " " 1 " 100 " 32 "	
		5000 " 40 " " 1 " 100 " 30 "	

Igen nagy készlet van a következő fajokból: (melyekben a künöbökénél künöbökönél korai amerikai fajok nagyrészt bent foglaltatnak) Amsten, Beatrix, Egresi-féle duránci, Grosse Mignonne hatve, Grosse Mignonne tardive, Gyümölcskertek királynője, Honeywell, Korai Sándor, I. Lipót, Lord Palmerston (egyenlő a Saint Joséval), Matelka díjazottja, Mezőkomáromi duránci, Olga királyzó, Precoce de Canada, River's korai, Rote may de Brig, Szép örnő, Százi duráncija, Valparaiso, Venus emelője, Veszle-féle korai duránci, Waterloo, Wilder, Württemberg király stb. stb.

Tessék árjegyzéket kérni!

Templomi szövetek gyára.

Kitüntetve 1873.

Kitüntetve 1881.

DEILER JÓZSEF

templomi szerek gyára és templomi ruhák készítése

Bécs, VII., Zieglergasse 27.

Képvisező: **BRÜCKNER FERENCZ.**

Megrendelésre készítenek minden templomi ruhát, p. o.

**Casulát, Vecsernye-köpenyt, Dalmatikát, Velumokat, Stólákat,
menyezeteket, zászlókat stb.,**

valamint egész **ORNATUST** a legkorrektebb kivitelben.

Templomi szükségletek.

Vasuti új menetrend.

Érvényes 1895. szeptember hó 16-ától.

Székesfejvártól Budapest felé:

Reggel 4 ó. 24 p. személyvonat indul
 Budapestre érkezik 6 ó. 29 p.
 Reggel 6 ó. 15 p. vegyesvonat indul
 Budapestre érkezik 8 ó. 16 p.
 Dél előtt 8 ó. 49 p. gyorsvonat indul
 Budapestre érkezik 10 ó. 9 p.
 Délután 2 ó. 35 p. vegyesvonat indul
 Budapestre érkezik 4 ó. 31 p.
 Este 6 ó. 8 p. személyvonat indul
 Budapestre érkezik 8 ó. 12 p. este.

Budapestről Székesfejvár felé:

Reggel 7 ó. 5 p. személyvonat indul
 Székesfejvárra érkezik 9 ó. 16 p.
 Délbe 2 ó. 25 p. vegyesvonat indul
 Székesfejvárra érkezik 4 ó. 27 p.
 Délután 5 ó. 25 p. személyvonat indul
 Székesfejvárra érkezik 7 ó. 39 p.
 Este 7 ó. 45 p. gyorsvonat indul
 Székesfejvárra érkezik 9 ó. 10 p.
 Este 9 ó. 25 p. indul
 Székesfejvárra érkezik 11 ó. 33 p. éjjel.
 Kelenföldről Győr felé reggel 8 ó. 40 p.
 Kelenföldről Pécs felé reggel 8 ó. 30 p.

Székesfejvártól Uj-Szöny felé:

Dél előtt 10 ó. teherv. szem. száll. indul
 Uj-Szönyre érkezik 2 ó. 46 p.
 Este 9 ó. 32 p. személyvonat indul
 Uj-Szönybe érkezik 12 ó. 41 p. éjjel.

Uj-Szönyből Székesfejvár felé:

Reggel 3 ó. 41 p. teherv. szem. száll. indul
 Székesfejvárra érkezik 8 ó. 22 p.
 Dél előtt 11 ó. 27 p. személyvonat indul
 Székesfejvárra érkezik 2 ó. 26 p. d. u.

Székesfejvártól Nagy-Kanizsa felé:

Dél előtt 9 ó. 26 p. személyvonat indul
 Nagy-Kanizsára érkezik 1 ó. 39 p. d. u.
 Délután 4 ó. 33 p. vegyesvonat indul
 Nagy-Kanizsára érkezik 8 ó. 44 p.
 Este 9 ó. 17 p. gyorsvonat indul
 Nagy-Kanizsára érkezik 12 ó. 10 p.
 Éjjel 11 ó. 43 p. indul
 Nagy-Kanizsára érkezik 3 ó. 52 p. reggel.

Nagy-Kanizsáról Székesfejvár felé:

Reggel 5 ó. 47 p. gyorsvonat indul
 Székesfejvárra érkezik 8 ó. 39 p.
 Reggel 10 ó. 0 p. vegyesvonat indul
 Székesfejvárra érkezik 2 ó. 10 p.
 Délután 2 ó. 0 p. indul
 Székesfejvárra érkezik 6 ó. este.
 Éjjel 12 ó. 15 p. indul
 Székesfejvárra érkezik 4 ó. 16 p. reggel.

Székesfejvártól Veszprém felé:

Dél előtt 9 ó. 34 p. személyvonat indul
 Veszprémbe érkezik 10 ó. 59 p.
 Kis-Czellbe érkezik 1 ó. 17 p.
 Délután 1 ó. 35 p. indul
 Veszprémbe érkezik 3 ó. 40 p.
 Kis-Czellbe érkezik 6 ó. 36 p. este.
 Este 9 ó. 27 p. vegyesvonat indul
 Veszprémbe érkezik 11 ó. éjjel.

Veszprémből Székesfejvár felé:

Reggel 4 ó. 19 p. vegyesvonat indul
 Székesfejvárra érkezik 6 ó. 0 p.
 Dél előtt 7 ó. 3 p. indul
 Székesfejvárra érkezik 8 ó. 30 p.
 Délután 4 ó. 43 p. személyvonat indul
 Székesfejvárra érkezik 5 ó. 35 p.

Mi a „MENTOR“?

A „MENTOR“ ellátási vállalat az, mely az ezredéves orsz. kiállítási igazgatóság pártfogása alatt a kiállítást látogató vidékiek részére

4 vagy 7 napos szelvényeket tartalmazó „Ellátási könyvecskéket“ elrusit, miáltal minden könyvecske tulajdonosának a kiállítás egész tartama alatt bármikor jöjjön is — kényelmes tiszta lakás, étel szerinti ellátás (minden nagyobb vendéglőben, a kiállítás területén is), közlekedés a fővárosban, szórakoztatás és egyéb kedvezmény biztosítottik.

Az ellátási könyvecske ára:

4 napra 26 frt., 7 napra 42 frt.
és további napi pótdíj 6 frt 50 kr.

Beszerezhető 10 havi 2 frt 60, vagy 4 frt 20 kros részletekben *f. év október közepéig* az első részlet azonnali beklűdése vagy lefizetése mellett a vállalat összes vidéki képviselőinél és a kereskedelmi és iparkamaráknál. Bővebb felvilágosítással szolgálnak:

a „**BUDAPEST-ERZSÉBETVÁROSI BANK**“
Kerepesi-ut 22. és Dohány-utca 19. sz.

Dr. Morzsányi Károly, Ehrlich G. Gusztáv.
országgyűlési képviselő főv. biz. tag gyáros
mint t. elnök. mint elnök.

A „**MENTOR**“ ELLÁTÁSI VÁLLALAT
Kerepesi-ut 22. és Dohány-utca 19. sz.

Rózsa Lajos,
igazgató.

Takács Zsigmond, Stadler Károly,
az „Első nagy. áll. biét. társ.“ főv. biz. tag
központi felelőse. ház és szállásajánló.

Van

utánzott »TOKAJI COGNAC«. Ezek ugyan nagyon olcsók, de ép oly rosszak és így még a legkisebb összeget sem érik meg. — Ezen értéktelen utánzatok könnyen felismerhetők, mert

1) nem az egyedüli és csakis Tokajban létező

ELSŐ TOKAJI COGNACGYÁRBÓL származnak,

2) ezen **TOKAJ VÁROS CZIMEREVEL** nincsenek ellátva:

BEJEGYZETT
AZ ELSŐ TOKAJI

VÉDJEGET
COGNAC GYÁRNAK

TOKAJBAN.

Valódi csakis

TOKAJI COGNAC TOKAJ VÁROS CZIMEREVEL

az
ELSŐ TOKAJI COGNACGYÁRBÓL, TOKAJBAN

a mely 1893/94. évben, mint hiteles közjegyzői okirat bizonyítja

➤ **725130 liter bort használt fel.** ➤

A fenti eredeti Tokaji Cognac kapható:

Ács Albert ur gyógyszerárában,	Kovács Pál	urnál,
Berényi Mór	Molnár Adolf	"
Deutsch A. F.	Piskly László	"
Destek Adolf	Róth Bertalan	"
Hoffmann Lajos	Reitmann Ignác	"
Jurich Viktor ur gyógyszerárában,	Schwarz S.	"
Karl József és Pia wának,	Reinitz Lipót	"
Ij. Tógl Gyula urnál.		

Helyi ügynök: BERGMANN és FIA cég.

Több ízben kiténtetett
és
mindenütt kedvelt

ESTERHÁZY- COGNAC-

ot tisztelt vevőimnek leg-
jobban ajánlon

Birkmayer Lajos

Székes-Fejérvár.

Alapítottott 1870.

SCHRÖDER ROB. TH. banküzlete

BUDAPEST, Károly-körut 28. sz.

ajánl vételre

MAGYAR OSZTALYSORSJEGYEKET.

➤ **Első huzás 1895. október 16–19-ig.** ➤

Ebben a sorsjátékban a legmagasabb nyeremény kedvező esetben

1,000.000 KORONA.

Az első huzásra szóló sorsjegyek ára:

1 egész	1 fél	1 negyed	1 tízed	1 huszad
20 frt.	10 frt.	5 frt.	2 frt.	1 frt.

Mindkét huzásra szóló vagyis teljes sorsjegyek ára

1 egész	1 fél	1 negyed	1 tízed	1 huszad
40 frt.	20 frt.	10 frt.	4 frt.	2 frt.

Fiókjaimban legutóbb is különféle osztálysorsjátékokból négy nyereményeket fizettem ki vevőimnek, köztük egy 600.000, egy 400.000, négy 300.000, három 200.000 és két 150.000 bírodalmi márkára rugót s még ezenkívül számos más nagy nyereményt. — Megrendelési cím:

Távírási cím:

Lottobank, Budapest.

SCHRÖDER ROB. TH. főelárusító,

BUDAPEST, Károly-körut 28. szám.

Vidéki megrendelések pontosan, esetleg postautóvételrel is eszközölhetnek. Postadíj fejében kérek 5 krt, ajánlott levélért 15 krt és nyereményjegyekért 10 krt kldeni.

CHEQUE-SZÁMLA
a Pestü magyar kereske-
delmi banknál.

TESSÉK A CIMRE ÜGYELNI.

HIRDETÉMÉNY!

Köztudomásra adjuk, hogy az engedélyezett

Magyar osztálysorsjáték

első huzása 1895. évi október 16-ikától 19-éig fog Budapesten királyi közjegyző jelenlétében és a magyar kir. kormány ellenőrzése mellett nyilvánosan megtartatni.

Ezen első huzáson az egész sorsjáték 31,499 nyereménye közül, melyeknek összege

5 millió 600,000 korona

10,000 nyeremény fog kihuzatni

egy millió 268,000 korona

összegben. A második osztály huzása december 6-ikától 14-ikéig fog megtartatni.

Az első huzásra szóló osztálysorsjegyek, valamint mindkét huzásra érvényes teljes sorsjegyek még mindig kaphatók a külön táblákkal vagy plakátokkal megjelölt helyeken az eredeti árak mellett.

Oly sorsjegyekért, melyeket az első huzás után vásároltak, az első osztály díját szintén meg kell fizetni.

Budapest, 1895. szeptember hóban.

Andrássy-ut 5. szám.

Magyar Osztálysorsjáték Igazgatóság.

Minden harmadik
sorsjegy nyer.

Első huzás már 1895. október 16--19-ig.

Minden harmadik
sorsjegy nyer.

Az államilag engedélyezett

magyar osztálysorsjáték

I. osztályu nyeremények.
Huzás 1895. okt. 16--19 ig.

	korona	korona
1 nyeremény	80000 =	80000
1 "	60000 =	60000
1 "	40000 =	40000
1 "	30000 =	30000
1 "	20000 =	20000
1 "	15000 =	15000
1 "	10000 =	10000
2 "	8000 =	16000
8 "	4000 =	32000
10 "	2000 =	20000
13 "	1000 =	13000
100 "	400 =	40000
860 "	200 =	172000
9000 "	80 =	720000
10000 nyeremény	összesen	1268000

31,499 pénznyeremény

5 MILLIO

600.000 KORONA

összértékben.

Legnagyobb nyeremény a legkedvezőbb esetben:

EGY MILLIÓ

KORONA.

II. osztályu nyeremények.
Huzás 1895. dec. 6--14 ig.

	korona	korona
1 jutalom	600000 =	600000
1 "	400000 =	400000
1 "	200000 =	200000
1 "	100000 =	100000
1 "	50000 =	50000
2 "	20000 =	40000
2 "	15000 =	30000
4 "	10000 =	40000
10 "	8000 =	80000
27 "	6000 =	162000
100 "	2000 =	200000
200 "	1000 =	200000
1150 "	200 =	230000
20000 "	100 =	2000000
21499 nyerem. és jutal.		4332000

E 49 nyeremény közül az utoljára kihuzott kapja a 600000 korona díját.

Eredeti sorsjegyek az I. osztály részére:

Egy egész	egy fél = 1/2	egy tized	egy huszad
40	20	4	2 korona

Ajánl és utánvétellel szétküld

Heintze Károly,

fő-elárusító Budapest, Szervita-tér 3. szám.

Minden harmadik
sorsjegy nyer.

Vidéki megrendelők kérstnek postadíjért 10 fillért, ajánlott levelekért 30 fillért és a sorsolási tudósításért 20 fillért küldeni.

Sürgöny-cim: L OTOHEINTZE, BUDAPEST.

Minden harmadik
sorsjegy nyer.